

Sveučilište u Zagrebu

Pravni fakultet

Sveučilišni specijalistički studij Pravo društava i trgovačko pravo

NADA PIRJAC

SKUPŠTINA VJEROVNIKA I NJENA ULOGA U STEČAJNOM POSTUPKU

Završni specijalistički rad

Mentorica: prof. dr. sc. Jasnica Garašić

Zagreb, lipanj 2024.

IZJAVA O IZVORNOSTI

Ja, Nada Pirjać, izjavljujem da je ovaj završni specijalistički rad izvorni rezultat mojeg rada kao i da se u njegovoj izradi nisam koristila drugim pravnim izvorima i literaturom osim onih navedenih u radu.

SADRŽAJ

1.	UVOD	1
2.	SAZIVANJE SKUPŠTINE VJEROVNIKA.....	4
	2.1. Tko saziva skupštinu vjerovnika	4
	2.2. Na čiji prijedlog se skupština saziva?.....	7
	2.3. Vjerovnici koji su ovlašteni sudjelovati na skupštini	9
3.	VOĐENJE SKUPŠTINE VJEROVNIKA	17
4.	PRAVO GLASA NA SKUPŠTINI VJEROVNIKA I DONOŠENJE ODLUKE SKUPŠTINE	21
	4.1. Pravo glasa na skupštini vjerovnika	21
	4.2. Kad se smatra da je odluka na skupštini vjerovnika donesena?	26
5.	OVLAŠTENJA SKUPŠTINE VJEROVNIKA	29
	5.1. Općenite zakonske odredbe o ovlaštenjima skupštine vjerovnika	29
	5.2. Posebno o ovlaštenjima skupštine vjerovnika u odnosu na odbor vjerovnika	30
	5.3. Posebno o ovlaštenjima skupštine vjerovnika u odnosu na stečajnog upravitelja	33
	5.4. Posebno o ovlaštenju skupštine u pogledu odlučivanja o nastavku poslovanja dužnika i o unovčenju predmeta stečajne mase.....	34
	5.5. Posebno o ovlaštenju skupštine vjerovnika u pogledu stečajnoga plana	38
	5.6. Ostala ovlaštenja skupštine vjerovnika	41
6.	UKIDANJE ODLUKE SKUPŠTINE VJEROVNIKA	43
	6.1. Odluka skupštine vjerovnika koja je podložna ukidanju.....	43
	6.2. Ukidanje odluke skupštine vjerovnika po zahtjevu ovlaštene osobe	47
	6.3. Ukidanje odluke skupštine vjerovnika po službenoj dužnosti	51
	6.4. Odluka o zahtjevu za ukidanje odluke skupštine vjerovnika	54
	6.5. Pravni lijek protiv sudske odluke o zahtjevu za ukidanjem odluke skupštine vjerovnika	55

6.6. Druga odluka skupštine vjerovnika koja mijenja ranije donesenu odluku.....	56
7. ZAKLJUČAK.....	58
8. PRAVNI IZVORI.....	61
8.1. Konvencije, međunarodni ugovori, Ustav, zakoni, propisi i dr.....	61
8.2. Sudske odluke.....	62
9. LITERATURA	64

POPIS UPOTREBLJENIH KRATICA

čl. – članak

FINA – Financijska agencija

InsO – Insolvencijski zakonik (Insolvenzordnung)

NN – Narodne novine Republike Hrvatske

OZ – Ovršni zakon

st. – stavak

SZ – Stečajni zakon

VTSRH – Visoki trgovački sud Republike Hrvatske

ZIDSZ – Zakon o izmjenama i dopunama Stečajnog zakona

ZOO – Zakon o obveznim odnosima

ZPP – Zakon o parničnom postupku

1. UVOD

Tema rada usmjerena je na skupštinu vjerovnika i njenu ulogu u stečajnom postupku. Polazeći od cilja stečajnog postupka koji je jasno određen već prvim odredbama Stečajnog zakona¹ (u daljnjem tekstu: SZ), a to je skupno namirenje vjerovnika stečajnog dužnika, unovčenjem njegove imovine i podjelom prikupljenih sredstava vjerovnicima ili njihovo namirenje putem stečajnog plana, a moguće je i oslobođenje poštenog dužnika pojedinca od njegovih preostalih obveza (čl. 2. st. 2.-3. SZ), logično je da se pitanje položaja vjerovnika i način njihovog sudjelovanja u stečajnom postupku nameće kao jedno od osnovnih pitanja. Iako zakon vjerovnicima stavlja na raspolaganje mnoštvo mjera da svojim aktivnim sudjelovanjem utječu na sam stečajni postupak, od mogućnosti pokretanja istog pa do upravljanja istim svojom aktivnošću na skupštinama vjerovnika i donošenjem odluka važnih za sam postupak, oni svoja prava dovoljno ne koriste.

Stečajni postupak se može otvoriti samo ako sud utvrdi postojanje nekog stečajnoga razloga: prijeteću nesposobnost za plaćanje, nesposobnost za plaćanje ili prezaduženost (čl. 5. st. 1.-3. SZ).

Jednom kad je stečajni postupak otvoren, stečajni vjerovnici mogu svoje tražbine prema stečajnom dužniku ostvarivati samo u stečajnom postupku (čl. 167. SZ). Ovršni postupci i postupci osiguranja protiv stečajnog dužnika na imovini koja ulazi u stečajnu masu su zabranjeni tijekom trajanja stečajnoga postupka (čl. 169. st. 1. SZ).

Vjerovnici nisu zainteresirani za dužnike bez imovine, ali ako dužnik ima imovinu svaki bi vjerovnik trebao biti zainteresiran za naplatu svojih tražbina. Ako stečajni dužnik nema imovinu, stečajni postupak se može otvoriti, ali se on neće provoditi (čl. 132. st. 1.-6. SZ).

Stečajni postupak se provodi radi namirenja vjerovnika. Međutim, u većini stečajnih postupaka vjerovnici naplate samo dio svojih tražbina koje imaju prema stečajnom dužniku. Razlog tome je uglavnom isti, a to je nepokretanje stečajnog postupka na vrijeme i znatni troškovi stečajnog postupka.

¹ Stečajni zakon, Narodne novine (u daljnjem tekstu: NN) br. 71/15, 104/17, 36/22, 27/24.

Iz samog cilja stečajnog postupka jasno proizlazi da su vjerovnici ti radi kojih se i u čijem se interesu provodi stečajni postupak. Svi vjerovnici nemaju isti položaj u postupku. Treba razlikovati stečajne vjerovnike, vjerovnike stečajne mase, razlučne vjerovnike i izlučne vjerovnike.

Tijela stečajnog postupka su: sud, stečajni upravitelj, skupština vjerovnika i odbor vjerovnika.

Iako zakonodavac vjerovnicima daje velik stupanj autonomije u postupanju i donošenju odluka, jasno je da treba voditi računa i o tome da se u postupku javljaju vjerovnici čiji interesi nisu uvijek isti te da je radi zaštite najboljeg interesa stečajnih vjerovnika tu autonomiju, u iznimnim slučajevima, potrebno ograničiti. Zbog toga je SZ-om i dato ovlaštenje stečajnom sucu da može po prijedlogu ovlaštene osobe ili po službenoj dužnosti ukinuti odluku koju donese skupština vjerovnika, a koja nije u zajedničkom interesu stečajnih vjerovnika ili nije u skladu sa zakonom (čl. 108. st. 1. SZ).

Ovaj završni specijalistički rad je usmjeren na skupštinu vjerovnika kao tijelo stečajnog postupka. Budući da se radi o izvansudskom tijelu koje bi po zakonskim odredbama trebalo imati dominantnu ulogu u postupku, te čije bi djelovanje na sam tijek postupka trebalo biti od ogromne važnosti za vjerovnike, potrebno je kroz stručnu literaturu i sudsku praksu naći odgovore na razna pitanja vezana uz djelovanje ovog tijela stečajnog postupka. U pravnoj literaturi ova tema još uvijek nije dovoljno obrađena, ali sudska praksa se svakodnevno njome bavi.

Skupština vjerovnika je obvezno tijelo stečajnog postupka za razliku od odbora vjerovnika. Vjerovnici su samostalni u donošenju odluka i njihove odluke moraju poštivati i stečajni sudac i stečajni upravitelj. Sukladno SZ-u skupština vjerovnika ima značajne ovlasti jer bi vjerovnici trebali biti „gospodari postupka“. Njihove odluke su obvezujuće i za vjerovnike koji nisu prisustvovali skupštini. Istaknimo da se u stečajnom postupku male vrijednosti, u kojem imovina stečajnoga dužnika ne prelazi iznos od 270.000,00 eura, ne primjenjuju odredbe SZ-a o odboru vjerovnika (čl. 127. st. 1. i st. 3. SZ), pa je skupština vjerovnika jedino tijelo vjerovnika u toj vrsti stečajnoga postupka.

Stečajni upravitelji rijetko kad idu potpuno opušteni na skupštinu vjerovnika, a budući da se nikad unaprijed ne zna hoće li se vjerovnici uopće pojaviti i kako će se ponašati. Često se događa da se u velikoj većini stečajnih postupaka, a posebno onih manjeg opsega koji uključuju

manju imovinu, vjerovnici uopće i ne pojave. Na taj se način u potpunosti odriču svoje ovlasti odlučivanja u svakodnevnoj praksi.

Skupština vjerovnika kao formalno tijelo stečajnog postupka uvedena je Zakonom o izmjenama i dopunama Stečajnog zakona iz 2000. godine² (u daljnjem tekstu: ZIDSZ 2000) i to njegovim člankom 18. No, suštinski i prije toga, ročišta u stečajnom postupku su neformalno bile skupštine vjerovnika, ali bez pravila o njezinom sazivanju, uređenog prava glasa vjerovnika, propisanih ovlaštenja skupštine i ovlasti suda da ukine odluku vjerovnika.³

Cilj je ovoga rada dati odgovor da li hrvatski Stečajni zakon sadrži odgovarajuća pravila o skupštini vjerovnika odnosno jesu li potrebne određene izmjene odnosno dopune tih pravila. Stoga je rad podijeljen u 7 suštinskih dijelova: 1. Uvod; 2. Sazivanje skupštine vjerovnika; 3. Vođenje skupštine vjerovnika; 4. Pravo glasa na skupštini vjerovnika i donošenje odluke skupštine; 5. Ovlaštenja skupštine vjerovnika; 6. Ukidanje odluke skupštine vjerovnika; 7. Zaključak. U dodatnom 8. dijelu rada navedeni su korišteni pravni izvori, a u 9. dijelu rada korištena literatura. Prikazivanjem i analizom odredaba hrvatskog SZ-a koja se odnose na sazivanje skupštine vjerovnika, pravo glasa i donošenje odluka na njoj, ovlaštenja skupštine vjerovnika i pretpostavki za ukidanje donijetih odluka skupštine vjerovnika od strane suda, želi se detaljnije predstaviti postojeća rješenja o skupštini vjerovnika u hrvatskom stečajnom pravu i dati prijedloge u zaključnom dijelu rada što bi se eventualno trebalo mijenjati u zakonskim odredbama u pogledu tog instituta.

U tu svrhu na odgovarajućim mjestima u radu uputit će se i na odredbe o skupštini vjerovnika sadržane u njemačkom Insolvencijskom zakoniku (Insolvenzordnung, u daljnjem tekstu: InsO)⁴, koji je bio uzor pri sastavljanju hrvatskog SZ-a.

U radu je korišten metodološki pristup koji podrazumijeva analizu hrvatskog SZ-a i drugih domaćih zakona, odredbi njemačkog Insolvencijskog zakonika koje se odnose na skupštinu vjerovnika, proučavanje hrvatske i dijelom strane literature, kao i analizu u prvom redu domaće sudske prakse.

² NN br. 129/00.

³ Detaljnije o tome *Hrastinski Jurčec Ljiljana*, Tijela stečajnog postupka, u knjizi: *Hercigonja Jasminka* (ur.), *Reforma hrvatskog insolvencijskog prava - novi Stečajni zakon*, Inženjerski biro, Zagreb, 2015., str. 172.-173.

⁴ Insolvenzordnung, Bundesgesetzblatt, 1994., I., str. 2866., posljednja izmjena BGBl 2024., I., Nr. 236.

2. SAZIVANJE SKUPŠTINE VJEROVNIKA

2.1. Tko saziva skupštinu vjerovnika

SZ određuje da skupštinu vjerovnika saziva sud (čl. 103. st. 1. reč. 1. SZ). Bez poziva suda skupština se ne može održati. Na sazivanje skupštine nisu ovlašteni ni odbor vjerovnika, ni stečajni upravitelj, a ni pojedini vjerovnici. Oni mogu uz ispunjenje zakonom propisanih pretpostavki samo dati prijedlog da se skupština sazove, a o kojem prijedlogu odlučuje sud (čl. 104. st. 1.-4. SZ).

Osim po prijedlogu ovlaštenog predlagatelja, sud je dužan u određenim zakonom propisanim slučajevima sazvati skupštinu vjerovnika i po službenoj dužnosti.⁵ Tako je sud dužan sazvati skupštinu kad je riječ o: 1. ispitnom ročištu (čl. 130. st. 1. toč. 1. SZ); 2. izvještajnom ročištu (čl. 130. st. 1. toč. 2. SZ); 3. posebnoj skupštini vjerovnika radi raspravljanja o provedenom stečajnom postupku i donošenju odluke o njegovu nastavljaju (čl. 228. st. 1. SZ); 4. završnom ročištu (čl. 283. st. 1. SZ); 5. ročištu za raspravljanje i glasovanje o stečajnom planu, u slučaju njegove izrade (čl. 321. st. 1. SZ); 6. sudskoj ocjeni da je to potrebno za daljnji tijek stečajnog postupka.

Sud je sukladno članku 103. stavak 2. SZ-a dužan vrijeme i mjesto održavanja te dnevni red skupštine vjerovnika objaviti na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova.

VTSRH je rješenjem Pž-93/2020 od 12. veljače. 2020.⁶, a na prijedlog stečajnog vjerovnika, ukinuo rješenje Trgovačkog suda u Zagrebu o sazivanju skupštine vjerovnika jer je provjerom e-Oglasne ploče sudova utvrđeno da rješenje o sazivanju skupštine vjerovnika nije objavljeno, već je objavljen samo podnesak stečajnog upravitelja kojim predlaže sudu da odredi ročište za skupštinu vjerovnika na kojoj će se pribaviti mišljenje vjerovnika o prijedlogu za obustavu i zaključenje stečajnog postupka zbog nedostatka stečajne mase za pokriće troškova stečajnog postupka. Budući da žalitelj, kao ni ostali stečajni vjerovnici, nije mogao pristupiti na ročište, stečajni sudac nije mogao pribaviti mišljenje skupštine vjerovnika i donijeti pobijano rješenje.

⁵ *Hrastinski Jurčec*, op. cit. u bilj. 3., str. 174.

⁶ VTSRH, Pž-93/2020 od 12. veljače 2020., dostupno na www.iusinfo.hr, posjećeno dana 24. lipnja 2024.

Ako poziv za skupštinu vjerovnika nije propisno objavljen te uslijed toga pojedini vjerovnici nisu na vrijeme saznali o održavanju skupštine vjerovnika i nisu na njoj sudjelovali, tada bi i sudske odluke donesene na takvoj skupštini trebalo sukladno odgovarajućoj primjeni članka 369. ZPP-a u vezi s člankom 10. SZ-a ukinuti, jer propuštanjem poziva odnosno rješenja o sazivanju skupštine tim vjerovnicima nije dana mogućnost raspravljanja pred sudom.

U stečajnom postupku na odgovarajući se način primjenjuju pravila parničnoga postupka u postupku pred trgovačkim sudovima (čl. 10. SZ). S obzirom na to da je skupština vjerovnika u suštini ročište, odgovarajuće se primjenjuje članak 115. stavak 1. Zakona o parničnom postupku (u daljnjem tekstu: ZPP)⁷ koji određuje da se ročište, u pravilu, održava u sudskoj zgradi. No, sukladno članku 115. stavku 2. ZPP-a sud može odlučiti da se ročište održi izvan sudske zgrade kad ustanovi da je to nužno ili da će se na taj način uštedjeti u vremenu ili troškovima postupka. Održavanje skupštine vjerovnika izvan sudske zgrade moguće je kad ima više vjerovnika pa slobodne sudnice ne bi bile odgovarajuće. Sud može i iz nekog drugog razloga odlučiti da se skupština vjerovnika održi izvan suda, ako ocjeni da bi tako uštedio na vremenu i troškovima postupka. Kod zakazivanja skupštine izvan sudske zgrade potrebna je obazrivost i vođenje računa da to bude na prikladnom mjestu zbog mogućih prigovora od strane sudionika postupka. S obzirom na to da se skupština vjerovnika može održati i izvan sudske zgrade, iako se u pravilu održava u sudskoj zgradi, u pozivu vjerovnicima potrebno je naznačiti gdje će se ona održati.

Prvu skupštinu vjerovnika, a to je ispitno ročište, sud zakazuje rješenjem o otvaranju stečajnog postupka kojim se zakazuje ne samo ispitno već i izvještajno ročište (čl. 129. st. 1. al. 7., čl. 130. st. 1. toč. 1.-2. SZ). Izvještajno ročište ne može se održati prije ispitnog ročišta ni 15 dana od održavanja toga ročišta (čl. 130. st. 3. SZ). No, ispitno i izvještajno ročište mogu se spojiti tako da se najprije održi ispitno ročište, a zatim izvještajno ročište (čl. 130. st. 4. SZ). Napomenimo da vrijeme između zadnjega dana roka za prijavljivanje tražbine i ispitnoga ročišta ne smije biti kraće od osam dana ni duže od dva mjeseca (čl. 130. st. 2. SZ). Ispitno ročište jest ročište vjerovnika na kojem se ispituju prijavljene tražbine (čl. 130. st. 1. toč. 1. SZ). Izvještajno ročište jest ročište vjerovnika na kojem će se na temelju izvješća stečajnoga

⁷ Zakon o parničnom postupku, NN br. 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22, 155/23

upravitelja odlučivati o daljnjem tijeku stečajnoga postupka (čl. 130. st. 1. toč. 2. SZ). U interesu je stečajnih vjerovnika da se prije održavanja ispitnoga i izvještajnog ročišta dobro upoznaju s imovinom dužnika, njegovim obvezama kao i njegovom cjelokupnom gospodarskom situacijom, kako bi na tim ročištima mogli odgovarajuće zastupati svoje interese.

U pozivu za skupštinu vjerovnika mora biti objavljen dnevni red, a kako bi vjerovnici bili obaviješteni o razlozima sazivanja skupštine. Tijekom održavanja skupštine vjerovnika objavljeni dnevni red se ne bi smio mijenjati, a budući da o tome nisu unaprijed bili obaviješteni vjerovnici.⁸

Stečajni zakon sadrži posebna pravila o sazivanju ročišta za raspravljanje i glasovanje o stečajnom planu. Sud zakazuje to ročište i ono se mora održati u roku od 30 dana od zakazivanja (čl. 321. st. 1. reč. 1.-2. SZ). U pozivu za ročište za raspravljanje i glasovanje sud će obavijestiti sudionike da u pisarnici suda mogu obaviti uvid u stečajni plan i dostavljena očitovanja o stečajnom planu (čl. 321. st. 1. reč. 3. SZ). Poziv za ročište za raspravljanje i glasovanje o stečajnom planu i stečajni plan ili sažetak njegova bitnog sadržaja objavit će se na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova (čl. 321. st. 2. SZ). Ročište za raspravljanje i glasovanje o stečajnom planu ne smije se održati prije ročišta za ispitivanje tražbina (čl. 322. reč. 1. SZ). Ta se dva ročišta mogu spojiti (čl. 322. reč. 2. SZ). Podnositelj stečajnoga plana ima pravo, na osnovi rasprave o stečajnom planu na ročištu, sadržajno izmijeniti pojedine odredbe stečajnoga plana (čl. 326. reč. 1. SZ). O izmijenjenom stečajnom planu može se glasovati na istom ročištu (čl. 326. reč. 2. SZ). No, sud može odrediti posebno ročište za glasovanje o stečajnom planu (čl. 327. st. 1. reč. 1. SZ). Vrijeme između ročišta za raspravljanje i ročišta za glasovanje ne smije biti duže od 30 dana (čl. 327. st. 1. reč. 2. SZ). Na ročište za glasovanje pozivaju se svi vjerovnici s pravom glasa i dužnik (čl. 327. st. 2. reč. 1. SZ). U slučaju izmjene stečajnoga plana potrebno je posebno ukazati na tu izmjenu (čl. 327. st. 2. reč. 2. SZ).

⁸ Čuveljak Jelena, Komentar Stečajnog zakona, Narodne novine, Zagreb, 2018., str. 316.

2.2. Na čiji prijedlog se skupština saziva?

Sukladno zakonu, skupština vjerovnika, sazvat će se na obrazloženi prijedlog: 1. stečajnoga upravitelja; 2. odbora vjerovnika; 3. najmanje pet stečajnih vjerovnika koji nisu nižega isplatnog reda, uz uvjet da zbroj tražbina stečajnih vjerovnika na temelju ocjene suda prelazi petinu iznosa tražbina svih stečajnih vjerovnika koji ne pripadaju nižim isplatnim redovima; 4. jednoga ili više stečajnih vjerovnika koji ne pripadaju nižim isplatnim redovima, uz uvjet da zbroj njihovih tražbina na temelju ocjene suda prelazi dvije petine iznosa tražbina svih stečajnih vjerovnika koji ne pripadaju nižim isplatnim redovima (čl. 104. st. 1. toč. 1.-4. SZ).

Ako u prijedlogu nisu navedeni razlozi za sazivanje skupštine vjerovnika, sud će u pravilu odbiti sazvati skupštinu, jer nije vidljivo o kojim pitanjima bi vjerovnici na toj skupštini trebali raspravljati i kakvu bi odluku i u odnosu na što trebali donijeti.⁹

Zakon izričito propisuje da vrijeme između primitka prijedloga i skupštine vjerovnika ne smije biti duže od 30 dana (čl. 104. st. 2. SZ).

Protiv rješenja suda kojim je odbio sazvati skupštinu vjerovnika podnositelj prijedloga ima pravo na posebnu žalbu (čl. 104. st. 3. reč. 1. SZ). Ako ima više podnositelja prijedloga, pravo na žalbu ima svaki od njih (čl. 104. st. 3. reč. 2. SZ).

Ako sud ne sazove skupštinu u zakonskom roku niti u tom roku donese rješenje kojim se odbija prijedlog za sazivanje skupštine, smatrat će se da je donio rješenje kojim je prijedlog odbio (čl. 104. st. 4. reč. 1. SZ). U tom slučaju podnositelj prijedloga ima pravo na posebnu žalbu (čl. 104. st. 4. reč. 2. SZ). O toj je žalbi drugostupanjski sud dužan odlučiti u roku od osam dana (čl. 104. st. 4. reč. 3. SZ).

Ako ovlašteni predlagatelj podnese žalbu izvan zakonom određenog roka, prvostupanjski sud će takvu nepravodobnu žalbu sukladno članku 358. stavku 1. ZPP-a u vezi s člankom 10. SZ-a odbaciti. Ako je to propustio učiniti prvostupanjski sud, drugostupanjski sud će nepravodobnu žalbu odbaciti (čl. 367. st. 1. ZPP-a u vezi s čl. 10. SZ-a). Ako je žalba pravodobna, odnosno podnesena u zakonom predviđenom roku, drugostupanjski sud u praksi

⁹ Čuveljak, op.cit. u bilj. 8, str. 316.

ukida pretpostavljeno rješenje o odbijanju prijedloga. U ponovljenom postupku prvostupanjski sud može postupiti na dva načina. Može donijeti rješenje o sazivanju skupštine ili može odbiti prijedlog o sazivanju. Ako sud odbije prijedlog ovlaštenog predlagatelja za sazivanje skupštine vjerovnika, dužan je navesti razloge za takvu odluku.

Iz članka 104. stavka 3. SZ-a proizlazi da pravo žalbe na rješenje o odbijanju prijedloga za sazivanje skupštine i pretpostavljenog rješenja ima podnositelj prijedloga. Ako žalbu podnese osoba koja nije podnijela prijedlog za sazivanje skupštine, neovisno o tome što bila je ovlaštena na njegovo podnošenje, prvostupanjski sud će takvu žalbu odbaciti kao nedopuštenu sukladno odredbi članka 358. st. 1. ZPP-a u vezi s člankom 10. SZ-a. Ako je to propustio učiniti prvostupanjski sud, drugostupanjski sud će takvu žalbu kao nedopuštenu odbaciti (čl. 367. st. 1. ZPP-a u vezi s čl. 10. SZ-a).

U praksi se događa da vjerovnici žalbom pobijaju odluku kojom je prihvaćen prijedlog za sazivanje skupštine vjerovnika. Zašto je to tako? Naime, rješenje kojim sud saziva skupštinu i njezin dnevni red objavljuje se na e-Oglasnoj ploči sudova. Objava na e-Oglasnoj ploči je poziv svim vjerovnicima za sudjelovanje na sazvanoj skupštini. Na dnevnom redu skupštine obično se nalaze izvješće stečajnog upravitelja o tijeku stečajnog postupka, o stanju stečajne mase, davanje suglasnosti stečajnom upravitelju za povlačenje tužbi u parničnom postupku i slično. Vjerovnici se najčešće protive povlačenju tužbi te se iz tog razloga žale na rješenje o sazivanju skupštine. Međutim, zakonom nije propisana mogućnost ulaganja posebne žalbe na rješenje kojim se saziva skupština, već takvo pravo postoji samo u slučaju odbijanja prijedloga za sazivanje skupštine, odnosno u slučaju pretpostavljene odluke o odbijanju sazivanja skupštine ako sud ne sazove skupštinu u zakonskom roku niti u tom roku donese rješenje kojim se odbija prijedlog za sazivanje skupštine. U takvim slučajevima već prvostupanjski sud odbacuje žalbu kao nedopuštenu (čl. 358. st. 1. ZPP u vezi s čl. 10. SZ).

Bitno je da vjerovnici pokažu interes i da aktivno sudjeluju tijekom cijelog postupka. Međutim, u praksi se događa suprotno. Vjerovnici su uglavnom pasivni i ne dolaze na skupštine, a to nije dobro. Njihova aktivnost u pravilu dolazi do izražaja samo u fazi prijave tražbina stečajnom upravitelju i na ispitnom ročištu. Aktivno sudjelovanje vjerovnika nudi brojne mogućnosti sudjelovanja u donošenju važnih odluka u stečajnom postupku. Te odluke izravno utječu na uspjeh prodaje imovine koja ulazi u stečajnu masu, a time i na izgled vjerovnika da budu namireni. Bez aktivnog sudjelovanja vjerovnika, nije moguće ni izglasati

eventualni stečajni plan. Utoliko više čudi što vjerovnici ne iskorištavaju ili nedovoljno iskorištavaju mogućnosti koje im daje zakon.

U njemačkom pravu skupština vjerovnika će se sazvati, ako to predlaže: 1. stečajni upravitelj; 2. odbor vjerovnika; 3. najmanje pet razlučnih vjerovnika ili stečajnih vjerovnika koji nisu nižega isplatnog reda, a čija razlučna prava ili tražbine zajedno prema ocjeni suda dosežu jednu petinu iznosa vrijednosti svih razlučnih prava i tražbina stečajnih vjerovnika koji nisu nižega isplatnog reda; 4. jedan ili više razlučnih vjerovnika ili stečajnih vjerovnika koji nisu nižega isplatnog reda, čija razlučna prava ili tražbine prema ocjeni suda iznose dvije petine iznosa vrijednosti svih razlučnih prava i tražbina stečajnih vjerovnika koji nisu nižega isplatnog reda (§ 75 st. 1. toč. 1.-4. InsO). Dakle, za razliku od hrvatskog prava i razlučni vjerovnici su ovlašteni podnijeti prijedlog za sazivanje skupštine. Spomenimo da je to rješenje postojalo i u hrvatskom Stečajnom zakonu iz 1996. godine (čl. 57. st. 1. toč. 4.-5.)¹⁰ sve do izmjena i dopuna tog zakona 2000. godine¹¹ kada su u novom članku 38.b stavku 1. točki 2.-4. SZ-a, koji je regulirao ovlaštene predlagatelje za sazivanje skupštine vjerovnika, razlučni vjerovnici lišeni tog ovlaštenja.

U njemačkom pravu vrijeme između primitka prijedloga za sazivanje skupštine vjerovnika i samog datuma održavanja skupštine vjerovnika ne smije biti duže od tri tjedna (§ 75. st. 2. InsO). U hrvatskom pravu taj rok je, kao što je rečeno, čak 30 dana.

I u njemačkom pravu, ako insolventni sud odbije prijedlog za sazivanje skupštine vjerovnika, predlagatelj ima pravo na posebnu žalbu (§ 75. st. 3. InsO).

2.3. Vjerovnici koji su ovlašteni sudjelovati na skupštini

Prema hrvatskom Stečajnom zakonu pravo sudjelovanja na skupštini vjerovnika imaju svi stečajni vjerovnici, svi stečajni vjerovnici s pravom odvojenoga namirenja, stečajni upravitelj i dužnik pojedinac (čl. 103. st. 1. reč. 1. SZ).

¹⁰ Stečajni zakon, NN br. 44/96, 29/99.

¹¹ Zakon o izmjenama i dopunama Stečajnog zakona, NN br. 129/00.

Ovdje je važno istaknuti da stečajno pravo poznaje četiri vrste vjerovnika: stečajne vjerovnike, izlučne vjerovnike, razlučne vjerovnike i vjerovnike stečajne mase.¹²

Stečajni vjerovnici su sukladno izričitoj zakonskoj odredbi osobni vjerovnici dužnika koji u vrijeme otvaranja stečajnog postupka imaju neku imovinskopравnu tražbinu prema njemu (čl. 137. st. 1. SZ). Izraz tražbina označava pravo na neko davanje, činjenje, nečinjenje ili trpljenje.¹³ Važno je napomenuti da je njihova tražbina prema dužniku nastala prije otvaranja stečajnog postupka. Ovo je važno zato što tijekom stečajnog postupka dolazi do nesporazuma pa se često stečajni vjerovnici miješaju s vjerovnicima stečajne mase. Tražbine vjerovnika stečajne mase u pravilu nastaju nakon otvaranja stečajnog postupka. Za status stečajnoga vjerovnika nije od važnosti je li njegova tražbina dospjela prije ili nakon otvaranja stečajnoga postupka, već je bitan trenutak nastanka njegove obaveze. Dakle, da bi neki vjerovnik mogao svoju tražbinu ostvarivati prema stečajnom dužniku kao stečajni vjerovnik, njegova tražbina mora biti imovinskopравna, ona mora već postojati u vrijeme otvaranja stečajnoga postupka te dužnik za nju mora odgovarati osobno cjelokupnom svojom imovinom. Stečajni vjerovnici se prema svojim tražbinama razvrstavaju u isplatne redove (čl. 137. st. 2. reč. 1. SZ). Vjerovnici kasnijeg isplalnoga reda mogu se namiriti tek nakon što budu u cijelosti namireni vjerovnici prethodnoga isplalnog reda (čl. 137. st. 2. reč. 2. S). Stečajni vjerovnici istoga isplalnog reda namiruju se razmjerno veličini svojih tražbina (čl. 137. st. 2. reč. 3. SZ). Pri tome zakon jasno razlikuje između tražbina stečajnih vjerovnika viših isplatnih redova (čl. 138. st. 1.-3. SZ)¹⁴ i tražbina stečajnih vjerovnika nižih isplatnih redova (čl. 139. st. 1.-3. SZ)¹⁵. Istaknimo da se

¹² Vidjeti *Dika Mihajlo*, *Insolvenzijsko pravo*, Pravni fakultet Zagreb, Zagreb, 1998., str. 27.-32.

¹³ Članak 2. točka 1. Ovršnog zakona, NN br. 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17, 131/20, 114/22, 06/24.

¹⁴ U tražbine višeg isplalnog reda ulaze: 1. tražbine radnika i prijašnjih dužnikovih radnika nastale do otvaranja stečajnog postupka iz radnog odnosa; 2. tražbine proračuna, zavoda ili fondova u skladu s posebnim propisima u visini pripadajućeg dijela ukupnog troška plaće ili naknade plaće; 3. otpremnine do iznosa propisanoga zakonom odnosno kolektivnim ugovorom i tražbine po osnovi naknade štete pretrpljene zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti (čl. 138. st. 1. al. 1.-3. SZ). Namirenje tih utvrđenih tražbina provodi se sukladno posebnim propisima koji uređuju isplatu plaće, doprinose za obvezna osiguranja prema plaći te pripadajući porez i prirez (čl. 138. st. 3. SZ). U tražbine drugoga višega isplalnog reda ulaze sve ostale tražbine prema dužniku, osim onih koje su razvrstane u niže isplatne redove (čl. 138. st. 2. SZ).

¹⁵ Nakon tražbina viših isplatnih redova, kao tražbine nižih isplatnih redova namiruju se prema navedenom redosljedu: 1. kamate na tražbine stečajnih vjerovnika od otvaranja stečajnoga postupka; 2. troškovi koji za pojedine vjerovnike nastanu njihovim sudjelovanjem u postupku; 3. novčane kazne izrečene za kazneno ili prekršajno djelo i troškovi kaznenoga ili prekršajnoga postupka 4. tražbine za besplatnu čimdbu dužnika; 5. tražbine za povrat zajma kojim se nadomješta kapital nekoga člana društva ili odgovarajuće tražbine (čl. 139. st. 1. toč. 1.-5. SZ). Tražbine za koje je između vjerovnika i dužnika ugovoreno da će u stečajnom postupku biti nižega isplalnoga reda, u slučaju dvojbe, namirivat će se nakon tražbina iz članka 139. stavka 1. SZ-a (čl. 139. st.

tražbine vjerovnika nižih isplatnih redova prijavljuju u stečajni postupak samo na poseban poziv suda (čl. 257. st. 6. reč. 1. SZ). U praksi će to biti moguće samo ako je stečajna masa dovoljno velika da se u potpunosti namire tražbine viših isplatnih redova, te da ima imovine i za barem djelomično namirenje tražbina nižih isplatnih redova, što je vrlo rijetko slučaj. Ako u stečajnom postupku nije izglasan i potvrđen stečajni plan, stečajni vjerovnici se namiruju putem dioba, i to putem tzv. djelomične diobe (čl. 273.-281. SZ), završne diobe (čl. 282.-čl. 285. SZ) i eventualno potrebne naknadne diobe (čl. 289.-292. SZ). Ako je stečajni plan izglasan i potvrđen, stečajni vjerovnici dužnika namirivat će se prema odredbama toga stečajnog plana (čl. 303.-355. SZ). Spomenimo da SZ ima posebna pravila o tome kako otvaranje stečajnog postupka utječe na nedospjele tražbine stečajnih vjerovnika (čl. 140. SZ), njihove nenovčane ili neodređene tražbine (čl. 144. SZ), tražbine vezane uz raskidni uvjet (čl. 141. SZ) tražbine koje imaju za predmet povremena davanja (čl. 145. SZ), prava vjerovnika u slučaju odgovornosti više osoba za ispunjenje iste činidbe u cijelosti (čl. 142. SZ), kao i o pravima solidarnih dužnika i jamaca stečajnog dužnika (čl. 143. SZ) te o slučaju kada stečajni vjerovnik nakon otvaranja stečajnog postupka otuđi svoju tražbinu (čl. 146. SZ). U svakom slučaju stečajni vjerovnici i njihove nenamirene tražbine su glavni uzrok vođenja stečajnog postupka. Važno je napomenuti da kod prava sudjelovanja stečajnih vjerovnika na skupštini vjerovnika nije mjerodavna činjenica da li im je tražbina priznata ili osporena. Ako je osporena tražbina stečajnom vjerovniku to ne priječi njegovo sudjelovanje na skupštini vjerovnika, ali to može utjecati na njegovo pravo glasa prilikom donošenja odluka na skupštinama vjerovnika.

Izlučni vjerovnici su osobe koje na temelju kojega svoga stvarnog ili osobnog prava mogu dokazati da neki određeni predmet stvar ili pravo ne ulazi u stečajnu masu te stoga mogu zahtijevati izdvajanje (izlučenje) takvog predmeta iz stečajne mase.¹⁶ Takve osobe nisu stečajni vjerovnici (čl. 147. st. 1. reč. 1. SZ). One ne prijavljuju svoja prava u stečajni postupak u smislu prijave tražbine stečajnih vjerovnika niti se njihova prava utvrđuju na ispitnom ročištu, ali izlučni vjerovnici su dužni obavijestiti stečajnoga upravitelja o svom izlučnom pravu, pravnoj osnovi izlučnoga prava i naznačiti predmet na koji se njihovo izlučno pravo odnosi (čl. 258. st. 1. SZ). Njihovo pravo na izdvajanje predmeta utvrđuje se prema pravilima za ostvarivanje tih

2. SZ). Kamate na tražbine stečajnih vjerovnika nižih isplatnih redova i troškovi koji za te vjerovnike nastanu njihovim sudjelovanjem u postupku istoga su reda kao i tražbine tih vjerovnika (čl. 139. st. 3. SZ).

¹⁶ Usporedi *Dika*, op. cit. u bilj.12, str. 29.

prava izvan stečajnoga postupka (čl. 147. st. 1. reč. 2. SZ). Najčešće će se izlučno pravo temeljiti na pravu vlasništva, no ono se može temeljiti i primjerice na ugovoru o zakupu, o djelu, o pohrani, o posudbi.¹⁷ Takva prava mogu se temelji i na pravu industrijskog vlasništva odnosno autorskom pravu.¹⁸ SZ posebno regulira i tzv. pravo na potragu robe prodavatelja kojem cijena nije isplaćena u cijelosti (čl. 147. st. 3.-5. SZ), kao i prava izlučnog vjerovnika u slučaju da je predmet izlučnog prava otuđio stečajni dužnik prije otvaranja stečajnoga postupka ili stečajni upravitelj ili privremeni stečajni upravitelj nakon njegovog imenovanja (čl. 148. st. 1.-3. SZ).

Razlučni vjerovnici su vjerovnici koji imaju pravo na odvojeno i prioritarno namirenje svojih tražbina iz određenih dijelova stečajne mase.¹⁹ Razlučni vjerovnici su osobe koje imaju založno pravo ili pravo na namirenje na kojoj stvari ili pravu koji su upisani u javnoj knjizi (čl. 149. SZ). Razlučni vjerovnici su i osobe koje na nekom predmetu iz stečajne mase imaju kakvo založno pravo koje nije upisano u javnu knjigu, a imaju pravo na odvojeno namirenje svoje tražbine, kamata i troškova iz vrijednosti založenog predmeta (čl. 151. st. 1. SZ). Nadalje, i vjerovnik čija prava proizlaze iz sudskoga ili javnobilježničkoga osiguranja tražbine prijenosom vlasništva stvari ili prijenosom prava ima u stečajnom postupku pravni položaj razlučnoga vjerovnika (čl. 150. st. 1. SZ). Ostali razlučni vjerovnici su: 1. vjerovnici kojima je dužnik radi osiguranja njihove tražbine predao neku pokretnu stvar ili prenio neko pravo; 2. vjerovnici koji imaju pravo zadržanja nekog predmeta, jer su nešto upotrijebili u korist tog predmeta, a u mjeri u kojoj njihova tražbina po toj osnovi ne prelazi još postojeću korist; 3. vjerovnici koji pravo zadržanja imaju na temelju zakona; te 4. Republika Hrvatska, jedinice lokalne samouprave i uprave te druge javne pravne osobe, ako predmet za koji postoji obveza plaćanja carine ili poreza po zakonu služi osiguranju javnih davanja (čl. 152. toč. 1.-4. SZ). U suštini, riječ je o vjerovnicima čije su tražbine koje su nastale prije otvaranja stečajnoga postupka osigurane vrijednošću predmeta na kojoj postoji njihovo razlučno pravo. Razlučni vjerovnici ne prijavljuju svoje tražbine, već obavještavaju stečajnog upravitelja o svom razlučnom pravu, pravnoj osnovi razlučnoga prava i dijelu imovine stečajnoga dužnika na koji se odnosi njihovo razlučno pravo (čl. 258. st. 2. reč. 1. SZ). No, treba naglasiti da su vjerovnici s pravom odvojenoga namirenja stečajni vjerovnici ako im je dužnik i osobno odgovoran (čl.

¹⁷ Ibidem.

¹⁸ Ibidem.

¹⁹ Dika, op. cit. u bilj. 12, str. 30.

153. reč. 1. SZ). Oni u tom slučaju imaju pravo na razmjerno namirenje iz stečajne mase samo ako se odreknu odvojenoga namirenja ili ako se ne uspiju odvojeno namiriti (čl. 153. reč. 2. SZ). Ako razlučni vjerovnik prijavljuje i tražbine kao stečajni vjerovnik, u prijavi je dužan naznačiti dio imovine stečajnog dužnika na koji se odnosi razlučno pravo i iznos do kojega njegova tražbina vjerojatno neće biti namirena tim razlučnim pravom (čl. 258. st. 2. reč. 2. SZ). Nakon otvaranja stečajnoga postupka nekretnine, brodovi i zrakoplovi na kojima postoji razlučno pravo mogu se unovčiti jedino u stečajnom postupku uz odgovarajuću primjenu pravila ovršnoga postupka (čl. 247. st. 1. SZ). Pokretne stvari na kojima postoji razlučno pravo, ako se one nalaze u posjedu stečajnog dužnika unovčava stečajni upravitelj (čl. 249.-252.), a stečajni upravitelj može i koristiti takvu pokretnu stvar za stečajnu masu (čl. 255. st. 1.-3. SZ). Daljnje ograničenje koja otvaranjem stečajnoga postupka nastaju za razlučne vjerovnike jest što se iz utrška unovčenog predmeta razlučnog prava na ime troškova unovčenja u stečajnu masu mora unijeti paušalno 5% od utrška (čl. 254. st. 3. reč. 1. SZ). Ako su stvarno nastali troškovi unovčenja znatno niži ili viši odredit će se u stvarnoj visini (čl. 254. st. 3. reč. 2. SZ). Ako je zbog unovčenja stečajna masa opterećena porezom, iznos toga poreza pridodaje se paušalu troškova unovčenja odnosno stvarno nastalim troškovima unovčenja (čl. 254. st. 3. reč. 3. SZ). Kada je riječ o unovčenju pokretne stvari ili pravu iz utrška se u stečajnu masu unosi dodatno i iznos potreban za naknadu troškova utvrđivanja predmeta razlučnoga prava (čl. 253. st. 1. SZ). Troškovi utvrđivanja predmeta razlučnoga prava određuje se paušalno u iznosu od 5% od utrška (čl. 254. st. 2. SZ). Istaknimo i ograničenje koje razlučni vjerovnici moraju trpjeti u slučaju stečajnoga plana. Stečajni plan može ograničiti njihova prava, u kojem slučaju u provedbenoj osnovi treba posebno navesti u kojem se dijelu njihova prava smanjuju, na koje se vrijeme odgađa njihovo namirenje te koje druge odredbe stečajnoga plana prema njima djeluju (čl. 309. SZ). Ta im se ograničenja mogu nametnuti, čak i ako razlučni vjerovnici glasaju protiv stečajnoga plana. Ipak, stečajnim planom oni ne smiju biti stavljeni u lošiji položaj od onoga u kojem bi bili da plana nema (čl. 337. st. 1. toč. 2. SZ).

Vjerovnici stečajne mase su vjerovnici čije tražbine se odnose na troškove stečajnog postupka i ostale obveze stečajne mase (čl. 154. st. 1. SZ). SZ točno određuje što se smatra troškovima stečajne mase (čl. 155. toč. 1.-5. SZ)²⁰, a što ostalim obvezama stečajne mase (čl.

²⁰ U troškove stečajnoga postupka pripadaju: 1. sudski troškovi stečajnoga postupka; 2. tražbine neisplaćenih plaća radnika u bruto iznosu utvrđene u stečajnom postupku koje su veće od tri neisplaćene plaće koje radnik ostvaruje

156. st. 1.-2. SZ)²¹. Te tražbine u pravilu nastaju nakon otvaranja stečajnog postupka.²² Te se tražbine ne prijavljuju u stečajni postupak. Stečajni upravitelj namiruje obveze stečajne mase redom kojim one dospijevaju (čl. 154. st. 2. SZ). Stečajni upravitelj je dužan voditi računa tijekom cijelog postupka o tome da se iz stečajne mase osiguraju sredstva potrebna za namirenje predvidivih obveza stečajne mase, a tijekom isplate pojedinih obveza stečajne mase dužan je izdvojiti sredstva potrebna za namirenje takvih obveza za koje se osnovano može pretpostaviti da bi ih trebalo namiriti u budućnosti (čl. 157. st. 1. SZ). Prije zaključenja stečajnoga postupka stečajni upravitelj će, uz suglasnost suda, dio stečajne mase izdvojen u smislu članka 157. stavka 1. SZ-a položiti kod suda ili javnoga bilježnika (čl. 157. st. 2. reč. 1. SZ). Nakon zaključenja stečajnoga postupka o isplati iz položenoga novca odlučuje sud na temelju zahtjeva pojedinih vjerovnika stečajne mase, vodeći računa o potrebi da se osiguraju odgovarajuća sredstva za isplatu onih vjerovnika koji za ostvarenje svojih tražbina još uvijek ne raspolažu ovršnom ispravom ili drugom valjanom pravnom osnovom (čl. 157. st. 2. reč. 2. SZ).

Iz članka 103. stavka 1. rečenice 2. SZ-a, koja određuje da pravo sudjelovanja na skupštini imaju svi stečajni vjerovnici, svi stečajni vjerovnici s pravom odvojenoga namirenja, stečajni upravitelj i dužnik pojedinac, proizlazi da od četiri vrste vjerovnika samo stečajni vjerovnici mogu sudjelovati na skupštini vjerovnika. Izlučni i razlučni vjerovnici te vjerovnici stečajne mase po toj zakonskoj odredbi ne mogu sudjelovati na skupštini vjerovnika. Pri tome je upitan izraz „stečajni vjerovnici s pravom odvojenoga namirenja“. Naime, očito je

prema posebnom propisu, a najviše do iznosa tri neisplaćene minimalne plaće u Republici Hrvatskoj, pri čemu se ovo pravilo ne primjenjuje na osobe koje su bile ovlaštene voditi poslove društva; 3. nagrade i izdaci privremenoga stečajnog upravitelja, stečajnoga upravitelja i članova odbora vjerovnika; 4. troškovi vođenja knjigovodstveno-računovodstvenih usluga po ugovoru iz članka 89. stavka 1. točke 1. SZ-a ako stečajni upravitelj podnosi godišnja financijska izvješća; 5. drugi troškovi za koje je ovim ili drugim zakonom određeno da će se namirivati kao troškovi stečajnoga postupka (čl. 155. toč. 1.-5. SZ).

²¹ U ostale obveze stečajne mase pripadaju: 1. obveze zasnovane radnjama stečajnoga upravitelja ili na drugi način upravljanjem, unovčenjem i podjelom stečajne mase, a koje ne pripadaju u troškove stečajnoga postupka; 2. tražbine odvjetnika za pružene usluge tijekom posljednjih šest mjeseci prije otvaranja stečajnoga postupka u svezi sa zaštitom i ostvarenjem prava dužnika koja ulaze u stečajnu masu; 3. obveze iz dvostrano obveznih ugovora ako se njihovo ispunjenje traži za stečajnu masu ili mora slijediti nakon otvaranja stečajnoga postupka; 4. obveze na temelju stjecanja u stečajnu masu bez osnove; 5. tražbine radnika stečajnoga dužnika nastale nakon otvaranja stečajnoga postupka (čl. 156. st. 1. toč. 1.-5. SZ). Obveze koje je preuzeo privremeni stečajni upravitelj, ovlašten raspolagati imovinom dužnika do otvaranja stečajnoga postupka, smatraju se obvezama stečajne mase (čl. 156. st. 2. reč. 1. SZ). Isto vrijedi i za obveze iz nekoga trajnoga obveznog odnosa ako je privremeni stečajni upravitelj primio protučinidbu za imovinu kojom je upravljao (čl. 156. st. 2. reč. 2. SZ).

²² Tražbine koje se smatraju obvezama stečajne mase premda su nastale prije otvaranja stečajnoga postupka su tražbine radnika iz članka 155. toč. 2. SZ-a, nagrade i izdaci privremenoga stečajnog upravitelja iz članka 155. točke 3. SZ-a, tražbine odvjetnika iz članka 156. stavka 1. točke 2. SZ-a te tražbine koje se odnose na obveze koje je preuzeo privremeni stečajni upravitelj iz članka 156. stavka 2. rečenice 1.-2. SZ-a.

zakonodavac ovdje mislio na: 1. razlučne vjerovnike koji svoju tražbinu nisu u potpunosti namirili iz vrijednosti unovčenog predmeta razlučnog prava, pa su nenamireni dio tražbine prijavili kao stečajni vjerovnici pod uvjetom da im je dužnik osobno odgovoran, te 2. razlučne vjerovnike koji su se odrekli svoga prava na odvojeno namirenje te su prijavili tražbine kao stečajni vjerovnici pod uvjetom da im je dužnik osobno odgovoran (čl. 153. SZ). No, ako je to tako, onda ti vjerovnici više nemaju pravo na odvojeno namirenje, te ih nema smisla nazivati stečajnim vjerovnicima s pravom na odvojeno namirenje, već samo stečajnim vjerovnicima koji su kao i svi drugi stečajni vjerovnici prijavili svoje tražbine. S druge strane, zakon ovlašćuje i razlučne vjerovnike da zahtijevaju ukidanje odluke skupštine vjerovnika ako je ona protivna zajedničkom interesu vjerovnika (čl. 108. st. 1. SZ). S obzirom na to da se takav zahtjev može postaviti samo na skupštini vjerovnika na kojoj je donijeta odluka čije se ukidanje zahtjeva (čl. 108. st. 2. SZ), proizlazi da bi razlučni vjerovnici ipak mogli sudjelovati na skupštini vjerovnika. Očito se radi o nedosljednosti i suprotstavljenim rješenjima zakonodavca. Pri tome treba spomenuti da su razlučni vjerovnici prema SZ-u iz 1996. godine imali pravo sudjelovanja na skupštini vjerovnika (čl. 38.a st. 1. reč. 2. SZ) sve dok SZ iz 2015. godine nije ukinuo to njihovo pravo (čl. 103. st. 1. reč. 2. SZ). Imajući u vidu ograničenja za stvarnopravne institute osiguranja tražbina, dakle za razlučne vjerovnike, koja nastaju otvaranjem stečajnog postupka, postavlja se pitanje je li bilo opravdano da se člankom 103. stavkom 1. rečenicom 1. Stečajnog zakona iz 2015. godine razlučnim vjerovnicima oduzme pravo sudjelovanja na skupštini vjerovnika. Vjerovnici na skupštini mogu biti zastupani po svojim zastupnicima: 1. zakonskim zastupnikom, ako je riječ o vjerovniku koji je poslovno nesposobna; 2. zastupniku po zakonu, statutu ili drugom općem aktu, ako je riječ o vjerovniku koji je pravna osoba; 3. dobrovoljnim zastupnikom, tj. punomoćniku bilo da je riječ o vjerovniku koja je fizička ili pravna osoba.²³ Kako se u stečajnom postupku na odgovarajući način primjenjuju pravila parničnog postupka u postupku pred trgovačkim sudovima (čl. 10. SZ), to se pravila Zakona o parničnom postupku (u daljnjem tekstu: ZPP)²⁴ o zastupanju sadržana u člancima 80.-101. primjenjuju i u stečajnom postupku. Opunomoćenik koji zastupa vjerovnika na skupštini mora imati valjanu punomoć. Punomoć je ovlaštenje za zastupanje što ga opunomoćitelj pravnim poslom daje

²³ Detaljnije o vrstama zastupnika u građanskom procesnom pravu vidjeti *Triva Siniša/Dika Mihajlo*, Građansko parnično procesno pravo, Narodne novine, Zagreb, 2004., str. 317.-342.

²⁴ ZPP, NN br. 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22, 155/23

opunomoćeniku²⁵, dakle, po terminologiji ZPP-a punomoćniku. Prema ZPP-u stranku kao punomoćnik može zastupati samo odvjetnik, ako zakonom nije drugačije određeno (čl. 89.a. st. 1. ZPP). Stranku može kao punomoćnik zastupati osoba koja je s njome u radnom odnosu, ako je potpuno poslovno sposobna (čl. 89.a st. 2. ZPP). I konačno stranku kao punomoćnik može zastupati srodnik po krvi u pravoj liniji, brat, sestra ili bračni drug ako je potpuno poslovno sposobna i ako se ne bavi nadripisarstvom (čl. 89.a st. 3. ZPP). U jednom predmetu VTSRH je potvrdio odluku suda prvog stupnja koji je odbio zastupanje vjerovnika na skupštini vjerovnika putem osobe koja je tvrdila da je njegov punomoćnik, jer ta osoba nije ulazila u krug osoba koje prema odredbama članka 89.a. ZPP-a mogu kao punomoćnici zastupati stranke u postupku.²⁶ Potpis na punomoći ne mora biti ovjeren.

Uspješnom ostvarivanju tražbina u stečaju u velikoj mjeri doprinosi aktivnost vjerovnika i njihov angažman, odnosno hoće li se oni i kako sami aktivirati u stečajnom postupku, osobito sudjelovanjem u skupštini i odboru vjerovnika, ili će ostati pasivni.²⁷ Nije propisana obveza sudjelovanja pojedinih vjerovnika na skupštini vjerovnika, ali odluke koje donosi skupština vjerovnika obvezuju i vjerovnike koji nisu bili prisutni.

Prema njemačkom pravu pravo sudjelovanja na skupštini vjerovnika imaju svi razlučni vjerovnici, svi stečajni vjerovnici, stečajni upravitelj, članovi odbora vjerovnika i dužnik (§ 74. st. 1. reč. 2. InsO).

Dakle, za razliku od hrvatskog prava razlučni vjerovnici imaju pravo sudjelovanja na skupštini vjerovnika prema njemačkom pravu. Dodatno, pravo na sudjelovanje prema njemačkom pravu imaju i članovi odbora vjerovnika, što nije slučaj u hrvatskom pravu. Samo oni članovi odbora vjerovnika koji su ujedno i stečajni vjerovnici mogu sudjelovati na skupštini vjerovnika prema hrvatskom pravu. Pomalo je upitno da u hrvatskom pravu članovi odbora vjerovnika imaju pravo stavljati prijedlog za sazivanje skupštine vjerovnika (čl. 104. st. 1. toč. 2. SZ), ali ne i na njoj sudjelovati kao članovi tog tijela.

²⁵ Članak 313. Zakona o obveznim odnosima, NN br. 35/05., 41/08., 125/11., 78/15., 29/18., 126/21., 114/22., 156/22, 155/23.

²⁶ VTSRH, PŽ-7043/17 od 30. studenog 2017., Čuveljak Jelena, Komentar Stečajnog zakona, Narodne novine, Zagreb, 2018., str. 315.

²⁷ *Dika Mihajlo*, Naplata tražbina u stečaju-neka aktualna pitanja-u knjizi Zaštita vjerovnika i stečajni postupak: problemi solventnosti i likvidnosti, ugovorni odnosi, blokada računa i zatezne kamate, naplata tražbina u stečaju, Koprivčić Zvonko (ur.), Zagreb, TEB-poslovno savjetovanje, 2000., str. 149.

3. VOĐENJE SKUPŠTINE VJEROVNIKA

Skupštinu vjerovnika vodi sud (čl. 105. st. 1. SZ). Vođenje skupštine u nadležnosti je stečajnog suca koji skupštinu vodi po pravilima o vođenju glavne rasprave.

Stečajni sud dužan je voditi zapisnik o tijeku skupštine po pravilima parničnog postupka (čl. 123.-127. ZPP-a u vezi s čl. 10. SZ-a) i odredbama Sudskog poslovnika²⁸. Zapisnik treba sadržavati podatke o nazočnima, tijek glasovanja i odluku koja je donesena. Bitno je da se u zapisnik unese koji su vjerovnici glasovali, iznos njihovih tražbina, zbroj iznosa tražbina stečajnih vjerovnika koji su glasovali za neku odluku, zbroj iznosa tražbina vjerovnika koji su glasovali protiv te odluke, kao i zbroj iznosa tražbina vjerovnika koji su ostali suzdržani. Ovo je jako bitno, a kako bi stečajni sudac mogao nedvojbeno konstatirati da li je odluka donesena ili nije. Isto tako, ako dođe do postupka po žalbi, za odluku drugostupanjskog suda bit će mjerodavno ono što je uneseno u zapisnik.

Stečajni sudac je prije svega dužan voditi brigu da odluke koje skupština vjerovnika donosi budu u okviru njenih zakonskih ovlaštenja. Ako je na skupštini vjerovnika donesena odluka koja nije u njejoj nadležnosti, stečajni sudac ima ovlaštenje takvu odluku ukinuti.

Tako je rješenjem Trgovačkog suda u Zagrebu²⁹ ukinuta odluka skupštine vjerovnika kojom se ovlašćuje stečajni upravitelj da se nekretnine stečajnog dužnika na kojima postoji razlučno pravo unovčavaju javnim nadmetanjem putem sudskih javnih dražbi koje bi se održale pred Trgovačkim sudom u Zagrebu, a sve prema principu „tko ponudi više“. U obrazloženju rješenja o ukidanju odluke skupštine vjerovnika sud navodi da odlučivanje o načinu i uvjetima prodaje nekretnina na kojima postoji razlučno pravo nije u nadležnosti skupštine vjerovnika već da sud donosi rješenje o prodaji i da je jedini način prodaje propisan člankom 247. SZ tako da prodaju nekretnina na kojima postoji razlučno pravo provodi FINA elektroničkom javnom dražbom. VTSRH je rješenjem pod poslovnim brojem Pž-3360/2020³⁰ odbio žalbu vjerovnika na navedeno rješenje s obrazloženjem da navedena odluka skupštine vjerovnika nije u skladu

²⁸ Sudski poslovnik, NN br. 37/14, 49/14, 08/15, 35/15, 123/15, 45/16, 29/17, 33/17, 34/17, 57/17, 101/18, 119/18, 81/19, 128/19, 39/20, 47/20, 138/20, 147/20, 70/21, 99/21, 145/21, 23/22, 12/23, 122/23, 55/24

²⁹ Trgovački sud u Zagrebu, St-337/2019, 23. lipnja 2020., dostupno na www.iusinfo.hr, posjećeno dana 24. lipnja 2024.

³⁰ VTSRH, Pž-3360/2020 od 12. kolovoza 2020., dostupno na www.iusinfo.hr, posjećeno dana 24. lipnja 2024.

sa zakonom te da nije i ne može biti u zajedničkom interesu vjerovnika. Zajednički interes vjerovnika nije samo da se nekretnina u stečajnom postupku unovči što prije i za što veću cijenu, već i da se postupak unovčenja nekretnine provede u skladu sa zakonom, odnosno na zakonom dopušten i propisan način. Dakle, ako je odluka donesena na skupštini vjerovnika nezakonita, a budući da su odlučivali o nečem što nije u njihovoj nadležnosti, stečajni sudac ima ovlaštenje takvu odluku ukinuti.

Isto tako, sud je dužan utvrditi da li osobe koje su nazočne na skupštini vjerovnika imaju pravo sudjelovanja na skupštini ili ne.

Nadalje, sud je dužan na nedvosmislen način utvrditi tko ima pravo glasa te on odlučuje o načinu na koji će vjerovnici glasovati. Vjerovnici mogu glasati na sljedeće načine: dizanjem ruke, pojedinačnim javnim izjašnjavanjem, pismeno.³¹ Sud mora prije početka glasovanja utvrditi način izjašnjavanja vjerovnika na toj skupštini, s tim da treba imati u vidu da se ta odluka može kasnije izmijeniti. Smatra se da vjerovnici mogu odlučiti da za sve odluke o kojima se raspravljalo odlučuju zajedno ili pak za svaku raspravljenu odluku odvojeno.³²

Smatrat će se da je na skupštini vjerovnika odluka donesena ako zbroj iznosa tražbina stečajnih vjerovnika koji su glasovali za neku odluku iznosi više od zbroja iznosa tražbina vjerovnika koji su glasovali protiv te odluke (čl. 105. st. 2. SZ). Stečajni sudac je stoga već na početku ročišta dužan utvrditi ne samo tko je od stečajnih vjerovnika prisutan, tko ima pravo glasa, već i iznos tražbine za koju stečajni vjerovnik ima pravo glasa. Sud svakako mora uzeti u obzir i glasove i iznose tražbina vjerovnika koji su glasovali pisanim putem kada to zakon dozvoljava. Sud popis prisutnih vjerovnika i njihovog prava glasa zajedno s popisom njihovih tražbina unosi u zapisnik, a treba konstatirati u zapisniku i stečajne vjerovnike koji su glasovali pisanim putem uz naznaku njihovog prava glasa i iznosa tražbina u pogledu kojih imaju prava glasa. SZ izričito dozvoljava glasovanje pisanim putem ako je riječ o glasovanju o stečajnom planu te se ročište za raspravljanje i ročište za glasovanje ne održavaju zajedno (čl. 328. SZ). Nakon ročišta za raspravljanje o stečajnom planu sud će na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova objaviti popis vjerovnika s pravom glasa uz upozorenje da će se pismeno glasovanje uzeti u obzir samo ako bude primljeno na sudu najkasnije tri dana prije održavanja ročišta za

³¹ Čuveljak, op. cit. u bilj. 8, str. 322.

³² Ibidem.

glasovanje (čl. 328. st. 2. SZ). Sud će u zapisnik unijeti i rezultat glasanja: je li odluka donesena ili ne, te koji je iznos tražbina vjerovnika koji su glasovali za odluku, a koji je iznos tražbina vjerovnika koji su glasovali protiv te odluke. To je važno radi utvrđenja da je odluka skupštine donesena valjano i zakonito. Računica je jednostavna, ali u sudskoj praksi se često pobijaju odluke skupštine, a vezano za pravo glasa pojedinih vjerovnika.

U zapisnik se nadalje, pored donijetih odluka skupštine, unose i odluke suda koje je on donio na skupštini, kao i izjave sudionika i njihovi prijedlozi. Sud bi u skladu s načelom otvorenog pravosuđenja trebao upozoriti vjerovnike kada smatra da neka odluka ne bi bila u skladu sa zakonom kao i da postoji mogućnost ukidanja takve odluke na prijedlog ovlaštene osobe.

Pod vođenjem skupštine vjerovnika podrazumijeva se i održavanje reda na ročištu na kojem se skupština održava, vođenje računa o dostojanstvu suda i sprječavanju zloupotrebe procesnih ovlaštenja (čl. 10. st. 2. i čl. 317. ZPP). Ako neki od sudionika ometa red ili vrijeđa sud ili drugog sudionika, stečajni sudac može ga opomenuti ili izreći mu novčanu kaznu ili ga udaljiti s ročišta i kazniti novčanom kaznom (čl. 318. st. 1. ZPP).

VTSRH je rješenjem PŽ-5927/06³³ odbio žalbu odvjetnika koji je zastupao radnika stečajnog dužnika kao neosnovanu i potvrdio rješenje Trgovačkog suda u Splitu. Pobijanim rješenjem sud prvog stupnja je kaznio novčanom kaznom odvjetnika zbog remećenja reda u sudu i nepoštivanja dostojanstva suda. Naime, dotični je odvjetnik ometao stečajni sud u vođenju skupštine vjerovnika, nije se pokoravao naredbama dobivenim od suda, te je na silu upadao u riječ stečajnom sucu. Stoga je stečajni sudac donio rješenje o novčanoj kazni i odvjetnika udaljio iz sudnice. Drugostupanjski sud je potvrdio odluku prvostupanjskog suda jer je smatrao da je on pravilno postupio, a posebno zato što se radilo o odvjetniku koji bi se s obzirom na svoju profesionalnu djelatnost morao primjereno ponašati u sudu, te se s povećanom pažnjom odnositi prema dostojanstvu suda i naredbama suda za održavanje reda u sudu.

VTSRH je rješenjem pod poslovnim brojem PŽ-2707/07³⁴ odbio žalbu na rješenje Trgovačkog suda u Zagrebu. Rješenjem prvostupanjskog suda žalitelju je izrečena novčana

³³ VTSRH, PŽ-5927/06 od 25. listopada 2006., dostupno na www.iusinfo.hr, posjećeno dana 24. lipnja 2024.

³⁴ VTSRH, PŽ-2707/07 od 11. srpnja 2007., dostupno na www.iusinfo.hr, posjećeno dana 24. lipnja 2024.

kazna jer je u podnesku vrijeđao sud navodeći da sudac krije podneske drugih sudionika stečajnoga postupka. U obrazloženju drugostupanjskog rješenja VTSRH je naveo da žalitelj kao vjerovnik može svoja zakonska prava u stečajnom postupku ostvarivati na zakonit način, ali pri tome ne smije podneskom vrijeđati sud.

Iz navedenih primjera jasno proizlazi zaključak da stečajni sudac ima pravo, a kako bi osigurao nesmetano odvijanje stečajnog postupka te zaštitio ugled suda, ako neki od sudionika na ročištu ometa rad, ne pokorava se naredbama suda za održavanje reda ili vrijeđa sud ili drugog sudionika, izreći opomenu ili izreći novčanu kaznu, kao i takvog sudionika udaljiti s ročišta i istovremeno izreći novčanu kaznu.

Ni u pisanom obraćanju i komunikaciji sa sudom ili drugim sudionicima postupka ne smije biti uvreda niti bilo kojeg oblika ponižavanja suda ili drugih sudionika u postupku. Iako Ustav Republike Hrvatske³⁵ u svom članku 38. jamči slobodu mišljenja i izražavanja misli te slobodu govora, ZPP u svom članku 110. predviđa izricanje novčane kazne onom tko u svom podnesku vrijeđa sud, stranku ili drugog sudionika u postupku, a koji se odgovarajuće primjenjuje i u stečajnom postupku (čl. 10. SZ).

Člankom 10. stavkom 1. ZPP-a regulirane su posljedice zloupotrebe u sudskom postupku i propisana je obveza suda, stranaka i drugih sudionika postupka da se postupak provede bez odugovlačenja, u razumnom roku i sa što manje troškova. Sud je dužan onemogućiti svaku zloupotrebu prava u postupku (čl. 10. st. 2. SZ). Sud će kazniti novčanom kaznom osobu koja teže zloupotrebi prava koja joj pripadaju u postupku (čl. 10. st. 2. SZ). Iz navedenog proizlazi zaključak da je sankcija propisana samo za teže zloupotrebe prava. S toga se postavlja pitanje što je s ostalim-lakšim zloupotrebama koje, ako se ponavljaju, u svojoj ukupnosti mogu štetiti brzoj i ekonomičnoj provedbi postupka. I pravila članka 10. ZPP-a treba odgovarajuće primijeniti u stečajnom postupku.

Kako hrvatsko, tako i njemačko pravo izričito propisuje da skupštinu vjerovnika vodi insolventni sud (§ 76. st. 1. InsO). Njemačko pravo također izričito dozvoljava glasovanje

³⁵ Ustav Republike Hrvatske, NN br. 56/90., 135/97., 8/98. - službeni pročišćeni tekst, 113/00., 124/00. - službeni pročišćeni tekst, 28/01., 41/01. - službeni pročišćeni tekst, 76/10., 85/10. - službeni pročišćeni tekst, 5/14.

pisanim putem, ako je riječ o slučaju kada se ročište za glasovanje o insolventnom pravu održava nakon i odvojeno od ročišta za raspravljanje o planu (§ 242. st. 1.-2. InsO).

4. PRAVO GLASA NA SKUPŠTINI VJEROVNICA I DONOŠENJE ODLUKE SKUPŠTINE

4.1. Pravo glasa na skupštini vjerovnika

Osnovno pravilo u pogledu prava glasa na skupštini vjerovnika jest da to pravo imaju stečajni vjerovnici čije su tražbine utvrđene (čl. 106. st. 1. SZ). Tražbina se smatra utvrđenom ako je na ispitnom ročištu prizna stečajni upravitelj i ne ospori stečajni vjerovnik, odnosno ako izjavljeno osporavanje bude otklonjeno (čl. 263. reč. 1. SZ). Ako dužnik pojedinac ospori tražbinu, to ne sprečava utvrđivanje tražbine (čl. 263. reč. 2. SZ). Sud sastavlja tablicu ispitanih tražbina u koju za svaku prijavljenu tražbinu unosi u kojoj je mjeri tražbina utvrđena prema svom iznosu i svom isplatnom redu odnosno tko je tražbinu osporio (čl. 264. reč. 1. SZ). Osporavanje tražbina dužnika pojedinca također se unosi u tablicu (čl. 264. reč. 2. SZ). Na mjenicama ili drugim ispravama o dugu sud će naznačiti da je tražbina utvrđena (čl. 264. reč. 3. SZ). Na temelju tablice ispitanih tražbina sud donosi rješenje kojim odlučuje u kojem iznosu i kojem isplatnom redu su utvrđene, odnosno osporene pojedine tražbine (čl. 265. st. 1. reč. 1. SZ). Tim rješenjem sud odlučuje i o upućivanju na parnicu radi utvrđivanja odnosno osporavanja tražbine (čl. 265. st. 1. reč. 2. SZ).

Ipak, smatrat će se da vjerovnik ima pravo glasa, iako je njegova tražbina osporena, ako postojanje svoje tražbine dokazuje ovršnom ispravom, osim ako se javnom ili javno ovjеровljenom ispravom ne dokaže prestanak postojanja tražbine (čl. 106. st. 2. SZ). Ovdje se poštuje snaga ovršne isprave kao i velika vjerojatnost da tražbina vjerovnika u ovom slučaju ipak postoji. Navedeno pravilo na odgovarajući se način primjenjuje i na vjerovnike čije su tražbine vezane za odgodni uvjet (čl. 106. st. 7. SZ).

Isto tako smatrat će se da razlučni vjerovnik ima pravo glasa za dio svoje tražbine osigurane razlučnim pravom koju je prijavio u stečajnom postupku kao stečajni vjerovnik, iako je ta njegova tražbina osporena, ako je osigurana razlučnim pravom upisanim u javnoj knjizi,

osim ako dužnik javnom ili javno ovjеровljenom ispravom ne dokaže prestanak postojanja tražbine (čl. 106. st. 3. SZ).

Konačno, postoji i pravilo prema kojem će se vjerovnicima osporenih tražbina koji svoju tražbinu ne mogu dokazati ovršnom ispravom, ili razlučnim vjerovnicima koji su svoju tražbinu prijavili kao stečajni vjerovnici pa im je ona osporena, a razlučno pravo im nije bilo upisano u javnoj knjizi, ipak priznati pravo glasa ako se na skupštini vjerovnika stečajni upravitelj i nazočni vjerovnici s pravom glasa tako sporazumiju (čl. 106. st. 4. reč. 1. SZ). Ako se sporazum ne može postići, o tome odlučuje sud rješenjem protiv kojeg nije dopuštena posebna žalba (čl. 106. st. 4. reč. 2. SZ). Trebalo bi uzeti da će sud u toj situaciji priznati pravo glasa vjerovniku čija je tražbina osporena, ako postoji velika vjerojatnost da će uspjeti dokazati njezino postojanje u parničnom postupku (čl. 266., 269. SZ) ili arbitražnom postupku (čl. 268. SZ) na kojeg ga je uputio sud ili u postupku mirenja (čl. 262. SZ). Zahvaljujući tom pravilu o priznanju prava glasa sud može spriječiti zloupotrebe od strane pojedinih stečajnih vjerovnika koji bi mogli neosnovanim osporavanjem tražbine nekog drugog stečajnog vjerovnika tom stečajnom vjerovniku oduzeti pravo glasa na skupštini.³⁶ Sud može tijekom glasovanja na sljedećim skupštinama vjerovnika na prijedlog stečajnog upravitelja ili kojega od nazočnih vjerovnika s pravom glasa izmijeniti svoju odluku o pravu glasa vjerovnika osporenih tražbina (čl. 106. st. 7. SZ).

Vjerovnici nižih isplatnih redova imaju pravo glasa ako su njihove tražbine utvrđene (čl. 106. st. 8. SZ).

Istaknimo da je odlučujući čimbenik u glasovanju visina prijavljenih i priznatih tražbina. Odluke koje donese skupština vjerovnika odnose se samo na sudionike stečajnog postupka. Skupština vjerovnika je najvažniji oblik sudjelovanja vjerovnika u stečajnom postupku i vjerovnici bi svakako trebali iskoristiti svoje pravo sudjelovanja na skupštini i svoje pravo sudjelovanja u donošenju odluka. Vjerovnici nisu obavezni prisustvovati skupštini vjerovnika. O njima samima ovisi hoće li doći ili ne. Zakon ne propisuje sankcije za pasivnost vjerovnika. Međutim, odluke donesene na skupštini na koju nisu došli, iako su uredno pozvani, za njih su obvezujuće. Budući da se vjerovnici u stečajnom postupku

³⁶ Čuveljak, op. cit. u bilj. 8, str. 324.

uglavnom namiruju djelomično, jasno je da stečajni postupci za njih predstavljaju ekonomski gubitak. Kako bi se ta nepravda bar donekle ispravila, zakonodavac im daje široke ovlasti utjecaja na stečajne postupke.

Hrvatski zakonodavac je u novi SZ iz 2015. godine unio i odredbu prema kojoj pravo glasa imaju vjerovnici do potpunoga namirenja svoje tražbine (čl. 106. st. 8. SZ). U literaturi se postavilo pitanje je li ta nova odredba doista bila potrebna, s obzirom da je samo po sebi razumljivo da stečajni vjerovnici imaju pravo glasa za svoju tražbinu sve dok ona ne bude u potpunosti namirena.³⁷

No, u praksi to, čini se, ipak nije bilo svima jasno. Bilo je zahtjeva za ukidanjem odluka skupštine vjerovnika, jer je u donošenju odluke svojim glasom sudjelovao i stečajni vjerovnik čija je tražbina djelomično namirena. VTSRH je svojim rješenjem PŽ-35/14 od 21. siječnja 2014.³⁸ pravilno naglasio da djelomično namirenje tražbine stečajnog vjerovnika tijekom stečajnog postupka ne utječe na njegovo pravo glasa u stečajnom postupku. Sve dok tražbina stečajnog vjerovnika ne bude u potpunosti namirena, on ima pravo glasa u stečajnom postupku.

Vjerovnici čije su tražbine u potpunosti namirene više neće moći sudjelovati u radu skupštine niti će im pripadati pravo glasa. Samim time oni neće moći primjerice niti prigovarati diobenim popisima, završnom računu stečajnog upravitelja ili raspravljati i odlučivati o stečajnom planu predloženom nakon njihova namirenja.³⁹

S time u vezi postavilo se i pitanje da li izraz „potpuno namirenje tražbine“ iz članka 106. st. 8. SZ-a podrazumijeva neplaćeni iznos tražbine ili iznos utvrđene tražbine. Prema jednom stajalištu vjerovnici koji se nalaze u prvom višem isplatnom redu, a čije se tražbine prvo namiruju, kad se namire u potpunosti s iznosom utvrđene tražbine, gube pravo glasa, a nakon čega se namiruju vjerovnici drugog isplatnog reda.⁴⁰ Prema drugom stajalištu, stečajni sudac mora voditi računa tijekom cijelog postupka kad je tražbina pojedinom stečajnom vjerovniku potpuno namirena, s obzirom na to da o tome ovisi i njegovo pravo glasa. Pri tom bi trebao voditi računa o tome da se tražbina stečajnog vjerovnika po pravilima stečajnog prava,

³⁷ Garašić Jasnica, Najznačajnije novine Stečajnog zakona iz 2015. godine, Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, vol. 38/1991, 2017., br. 1., str. 150.

³⁸ VTSRH, Rješenje PŽ-35/14. od 21. siječnja 2014., dostupno na www.iusinfo.hr, posjećeno dana 24. lipnja 2024.

³⁹ Hrastinski Jurčec, op. cit. u bilj. 3, str. 177.

⁴⁰ Čuveljak, op. cit. u bilj. 8, str. 325.

razvrstava u viši i niži isplatni red. U prvom isplatnom redu jest tražbina, a u nižem isplatnom redu kamate na tražbinu od otvaranja stečajnog postupka. Potpuno namirenje bi značilo namirenje u oba isplatna reda.⁴¹ Prvo stajalište bi bilo ispravno, imajući u vidu činjenicu da vjerovnici nižih isplatnih redova nemaju pravo glasa, osim ako su njihove tražbine utvrđene, a što je vrlo rijetko u praksi. No, ako su i tražbine vjerovnika nižih isplatnih redova utvrđene, onda svakako i njih treba uzeti u obzir.

Ako stečajni vjerovnik nakon otvaranja stečajnog postupka otuđi svoju tražbinu koju nije prijavio u tom postupku, stjecatelj tražbine može u stečajnom postupku imati samo ona prava koja bi mogao imati i njegov prednik, ako SZ-om nije drugačije određeno (čl. 146. st. 1. SZ). Ako stečajni vjerovnik otuđi svoju tražbinu koju je prijavio u stečajnom postupku, njezin stjecatelj stupa u pravni položaj svoga prednika, ako SZ-om nije drukčije određeno (čl. 146. st. 2. SZ). To znači da u tom slučaju stjecatelj prijavljene tražbine ima ista prava i obveze kao i prednik, uključujući i pravo glasa u stečajnom postupku. Prijenos tražbine može se dokazivati u stečajnom postupku samo javnom ili javno ovjеровljenom ispravom ili izjavom stečajnog vjerovnika danom pred sudom (čl. 146. st. 3. SZ).

U njemačkom pravu pravo glasa u insolventijskom postupku daje tražbina, koja je prijavljena te nije osporena ni od strane insolventijskog upravitelja ni od strane insolventijskoga (stečajnoga) vjerovnika koji ima pravo glasa (§ 77. st. 1. reč. 1. InsO). Vjerovnici nižeg isplatnog reda nemaju pravo glasa (§ 77. st. 1. reč. 2. InsO). Vjerovnici čije su tražbine osporene, imaju pravo glasa, ako se na skupštini vjerovnika upravitelj i prisutni vjerovnici s pravom glasa sporazume o tom pravu glasa (§ 77. st. 2. reč. 1. InsO). Ako ne dođe do sporazuma, tada o tome odlučuje insolventijski sud (§ 77. st. 2. reč. 2. InsO). On može svoju odluku na prijedlog upravitelja ili nekog od vjerovnika prisutnih na skupštini vjerovnika promijeniti (§ 77. st. 2. reč. 3. InsO). Ta posljednja tri navedena pravila iz § 77. stavka 2. vrijede odgovarajuće za: 1. vjerovnike tražbina s odgovdnim uvjetom, i 2. razlučne vjerovnike (§ 77. st. 3. toč. 1.-2. InsO).

Vidljivo je da su rješenja njemačkog Insolventijskog zakonika o pravu glasa vjerovnika na skupštini vjerovnika u velikoj mjeri utjecala na rješenja hrvatskog SZ-a o tom pitanju.

⁴¹ *Marković Nevenka*, Opći pregled novina u stečajnom postupku prema novom Stečajnom zakonu, u knjizi: *Reforma hrvatskog insolventijskog prava-novi Stečajni zakon*, Inženjerskibiro, Zagreb, 2015., str. 130.

Suštinska je razlika što njemačko pravo daje pravo glasa i razlučnim vjerovnicima na skupštini vjerovnika u insolventijskom postupku, dok hrvatsko pravo to pravo razlučnim vjerovnicima ne daje.

U hrvatskom pravu postoje posebna pravila o pravu glasa vjerovnika na skupštini vjerovnika koja je ročište za raspravljanje i glasovanje o stečajnom planu. Na pravo glasa stečajnih vjerovnika pri glasovanju o stečajnom planu na odgovarajući se način primjenjuju pravila SZ-a o utvrđivanju prava glasa stečajnih vjerovnika (čl. 323. st. 1. reč. 1. SZ). Razlučni vjerovnici imaju pravo glasa kao stečajni vjerovnici samo ako im je dužnik i osobno odgovoran i ako se odreknu svoga prava na odvojeno namirenje ili ne budu u potpunosti odvojeno namireni (čl. 323. st. 1. reč. 2. SZ). Stečajni vjerovnici na čije tražbine stečajni plan ne djeluje nemaju pravo glasa (čl. 323. st. 2. SZ). Ako je stečajnim planom uređen i pravni položaj razlučnih vjerovnika, na ročištu će se pojedinačno raspraviti prava tih vjerovnika (čl. 324. st. 1. reč. 1. SZ). Pravo glasa imaju oni razlučni vjerovnici čija razlučna prava nije osporio ni stečajni upravitelj, niti koji od razlučnih vjerovnika, niti koji od stečajnih vjerovnika (čl. 324. st. 1. reč. 2. SZ). Na pravo glasa nositelja osporenih ili nedospjelih prava te prava vezanih uz odgovni uvjet na odgovarajući se način primjenjuju pravila SZ-a o utvrđivanju prava glasa tih vjerovnika (čl. 324. st. 1. reč. 3. SZ). Razlučni vjerovnici na čije tražbine stečajni plan ne djeluje nemaju pravo glasa (čl. 324. st. 2. SZ). Na temelju rasprave na ročištu sud će utvrditi popis vjerovnika i prava glasa koja im pripadaju (čl. 325. SZ). Svaka skupina vjerovnika s pravom glasa odvojeno glasuje o stečajnom planu (čl. 329. SZ).

Identična pravila o pravu glasa na ročištu za raspravljanje i glasovanje o stečajnom planu sadržana su i u njemačkom pravu (§ 237. st. 1.-2., § 238. st. 1.-2., § 239.a, § 243. InsO). Dodatno njemačko pravo sadrži pravila o pravu glasa imatelja udjela. Pravo glasa imatelja udjela u dužniku određuje se jedino prema njegovom udjelu u temeljnom kapitalu ili imovini dužnika (§ 238.a st. 1. reč. 1. InsO). Ograničenja prava glasa, posebna prava glasa te prava o više glasova ne uzimaju se u obzir (§ 238.a st. 1. reč. 2. InsO). Imatelji udjela na čije prava plan ne utječe nemaju pravo glasa (§ 238.a st. 2. u povezanosti s § 237. st. 2. InsO).

4.2. Kad se smatra da je odluka na skupštini vjerovnika donesena?

Odluke na skupštini vjerovnika donose se glasovanjem. Sud će na zapisniku sastaviti popis nazočnih vjerovnika i prava glasa koji im pripada. Sukladno izričitoj odredbi članka 105. stavka 2. SZ-a smatrat će se da je na skupštini vjerovnika odluka donesena ako zbroj iznosa tražbina stečajnih vjerovnika koji su glasovali za neku odluku iznosi više od zbroja tražbina vjerovnika koji su glasovali protiv te odluke, ako SZ-om za donošenje pojedine odluke nije drukčije određeno.

Navedeno pravilo nije dovoljno precizno. Zakonodavac je vjerojatno mislio da će se smatrati da je odluka na skupštini vjerovnika donesena ako zbroj iznosa tražbina stečajnih vjerovnika koji su glasovali za neku odluku iznosi više od zbroja iznosa tražbina **stečajnih** vjerovnika koji su glasovali protiv te odluke, ako SZ-om za donošenje pojedine odluke nije drukčije određeno. Naime, prema važećem tekstu SZ-a samo stečajni vjerovnici imaju pravo glasa na skupštini vjerovnika (čl. 106. st. 1.-8. SZ), ako nije riječ o ročištu za raspravljanje i glasovanju o stečajnom planu, za koje postoje posebna pravila kako o pravu glasa (čl. 323.-324. SZ), tako i o tome kada se smatra da je donesena odluka skupštine o stečajnom planu (čl. 330.-333. SZ).

Iz članka 105. stavka 2. SZ-a nadalje proizlazi da se u obzir uzimaju samo glasovi „za“ i glasovi „protiv“ neke odluke, dok se suzdržani glasovi ne broje.

Ponekad je za donošenje odluke na skupštini vjerovnika dovoljan samo jedan vjerovnik s pravom glasa, ako njegova tražbina čini više od 50% tražbina stečajnih vjerovnika koji su glasovali. Primjerice, 15 vjerovnika bilo je nazočno na skupštini vjerovnika i trebali su donijeti odluku skupštine o nekom pitanju glasovanjem. Četnaest vjerovnika glasalo je „protiv“, jedan vjernik je glasao „za“. Budući da vjerovnik koji je dao glas „za“ ima utvrđenu tražbinu veću od ostalih 14 vjerovnika zajedno, njegov glas je bio dovoljan za donošenje odluke. Dakle, bitno je samo čini li glas ili glasovi vjerovnika zajedno više od 50% tražbina vjerovnika kojima je utvrđeno pravo glasa.

U njemačkom pravu je određeno da je odluka skupštine vjerovnika donesena, ako zbroj tražbina vjerovnika koji su glasali za nju iznosi više od polovice zbroj tražbina vjerovnika koji su glasali (§ 76. st. 2. polureč. 1. InsO). Kod razlučnih vjerovnika, kojima dužnik ne odgovara osobno, na mjesto iznosa tražbine stupa vrijednost razlučnog prava (§ 76. st. 2. polureč. 2. InsO). Kao što je vidljivo, osnovna razlika između hrvatskog i njemačkog prava sastoji se u

tome što u hrvatskom pravu razlučni vjerovnici nisu ovlašteni glasati na skupštini vjerovnika pa se njihov glas i tražbina odnosno vrijednost predmeta razlučnog prava ne računa kod donošenja odluke, dok se njemački zakonodavac opredijelio za suprotno rješenje.

U hrvatskom SZ-u postoji posebno pravilo o tome kada se smatra da je donesena odluka skupštine vjerovnika u slučaju odlučivanja o prodaji imovine dužnika kao cjeline. Sukladno članku 236. stavku 4. SZ-a odluka o prodaji valjana je donesena ako je za nju glasovala većina vjerovnika koja je glasovala te ako zbroj tražbina vjerovnika koji su tako glasovali dvostruko prelazi zbroj tražbina vjerovnika koji su glasovali protiv prodaje, ne računajući razlučne vjerovnike.

SZ također propisuje posebna pravila za potrebne većine kod glasovanja o stečajnom planu. Prema izričitoj odredbi članka 330. stavka 1. SZ-a smatrat će se da su vjerovnici prihvatili stečajni plan ako je u svakoj skupini većina vjerovnika glasovala za plan te zbroj tražbina vjerovnika koji su glasovali za plan dvostruko prelazi zbroj tražbina vjerovnika koji su glasovali protiv plana. Vjerovnici koji imaju neko zajedničko pravo ili čija su prava do nastanka stečajnoga razloga tvorila jedinstveno pravo računaju se pri glasovanju kao jedan vjerovnik (čl. 330. st. 2. reč. 1. SZ). Na odgovarajući način postupit će se i s nositeljima razlučnih prava ili prava plodouživanja (čl. 330. st. 2. reč. 2. SZ). Ako se stečajnim planom ne zadire u prava razlučnih vjerovnika i ako stečajni vjerovnici nisu razvrstani u posebne skupine, smatrat će se da su vjerovnici prihvatili stečajni plan ako je za njega glasovala većina vjerovnika koji su glasovali i ako zbroj tražbina vjerovnika koji su glasovali za stečajni plan prelazi zbroj tražbina vjerovnika koji su glasovali protiv toga da se on prihvati (čl. 330. st. 3. SZ).

Radi zaštite većine vjerovnike od manjine zakon sadrži posebna pravila o zabrani opstrukcije pri glasovanju o stečajnom planu. Stoga propisuje da će se smatrati da je glasačka skupina prihvatila stečajni plan, iako potrebna većina nije postignuta ako: 1. vjerovnici te skupine stečajnim planom nisu u lošijem položaju od onoga u kojem bi bili da stečajnog plana nema; 2. vjerovnici te skupine primjereno sudjeluju u gospodarskim koristima koje bi sudionicima trebale pripasti na temelju stečajnog plana i 3. ako je većina glasačkih skupina prihvatila stečajni plan s potrebnom većinom (čl. 331. st. 1. toč. 1.-3. SZ).

Zakon određuje i što se smatra pod „primjerenim sudjelovanjem vjerovnika skupine u gospodarskim koristima“. Smatrat će se da primjereno sudjelovanje vjerovnika skupine u gospodarskim koristima postoji ako prema stečajnom planu: 1. nijedan vjerovnik neće primiti imovinsku korist koja prelazi iznos njegove tražbine; 2. vjerovnici skupine koja je odbila

prihvatiti plan stavljeni su barem u isti položaj kao druge skupine vjerovnika s tražbinama koje bi u slučaju da stečajnog plana nema bile istog isplatnog reda; 3. vjerovnici skupine koja je odbila prihvatiti plan stavljeni su u bolji položaj od vjerovnika drugih skupina s tražbinama koje bi u slučaju da stečajnog plana nema bile nižeg isplatnog reda i 4. dužnik, dioničar, nositelj udjela i nositelj drugih osnivačkih prava pravnih osoba neće primiti imovinsku korist, osim ako bi njihovo sudjelovanje u stečajnom planu u vidu vođenja poslovanja bilo zbog njihovih osobnih sposobnosti nužno za ostvarenje toga stečajnog plana (čl. 331. st. 2. toč. 1.-2. SZ).

Spomenimo da zakon sadrži i presumpciju o pristanku stečajnih vjerovnika nižih isplatnih redova (čl. 332. st. 1.-3. SZ), kao i presumpciju o pristanku stečajnog dužnika, kao imaoca udjela na stečajni plan (čl. 333. st. 1.-3. SZ). Presumpcija o pristanku stečajnih vjerovnika bit će rijetko potrebna, jer najčešće stečajni planovi u praksi ne spominju tražbine stečajnih vjerovnika nižih isplatnih redova. Ako stečajnim planom nije drukčije određeno, smatrat će se da su njegovim prihvaćanjem prestale tražbine stečajnih vjerovnika nižih isplatnih redova (čl. 311. st. 1. SZ).

Prema njemačkom pravu za prihvrat stečajnog plana od strane vjerovnika potrebno je da u svakoj skupini: 1. većina vjerovnika koja je glasala je glasala za plan; 2. zbroj tražbina vjerovnika koji su glasali za plan iznosi više od polovice iznosa tražbina svih vjerovnika koji su glasovali (§ 244. st. 1. toč. 1.-2. InsO). Vjerovnici kojima pripada neko zajedničko pravo ili čija su prava do nastanka insolventijskoga razloga tvorila jedinstveno pravo, računaju se pri glasovanju kao jedan vjerovnik (§ 244. st. 2. reč. 1. Inso). Odgovarajuće vrijedi i kada na nekom pravu postoji založno pravo ili pravo plodouživanja (§ 244. st. 2. reč. 2. InsO). U pogledu osoba koje imaju udjele u dužniku pri njihovom glasovanju ne računa se iznos njihovih tražbina, već iznos njihovih udjela u dužniku (§ 244. st. 3. InsO). I u njemačkom pravu postoji pravilo zabrane opstrukcije. Tako će se smatrati da je skupina koja je glasala o planu pristala na plan, premda u njoj nije postignuta potrebna većina ako: 1. ako pripadnici te skupine putem plana nisu stavljeni u lošiji položaj, no što bi bili bez plana; 2. ako pripadnici te skupine primjereno sudjeluju u gospodarskim koristima, koje bi sudionicima trebale pripasti na temelju plana; 3. većina skupina koja je glasovala o planu prihvatila je plan s potrebnim većinama (§ 245. st. 1. toč. 1.-3. InsO). I njemačko pravo sadrži odredbe o tome što se smatra pod „primjerenim sudjelovanjem u gospodarskim koristima“ (§ 245. st. 2.-3. InsO). Isto tako i ono sadrži presumpcije o prihvatu insolventijskog plana od strane stečajnih vjerovnika nižih isplatnih redova (§ 246. toč. 1.-2. InsO), presumpciju o pristanku dužnika (§ 247. InsO) kao i o pristanku na plan nositelja udjela u dužniku (§ 246.a InsO).

5. OVLAŠTENJA SKUPŠTINE VJEROVNIKA

5.1. Općenite zakonske odredbe o ovlaštenjima skupštine vjerovnika

Skupština vjerovnika ovlaštena je na izvještajnom ročištu ili kojem kasnijem ročištu: 1. osnovati odbor vjerovnika, ako on nije osnovan, odnosno izmijeniti njegov sastav ili ga ukinuti; 2. imenovati novoga stečajnog upravitelja; 3. odlučiti hoće li se poslovanju dužnika nastaviti ili obustaviti i o načinu i uvjetima unovčenja njegove imovine koja nije opterećena razlučnim pravom; 4. naložiti stečajnom upravitelju izradu stečajnoga plana; 5. donijeti sve odluke iz nadležnosti odbora vjerovnika; 6. odlučiti o drugim pitanjima važnim za provedbu i završetak stečajnoga postupka u skladu sa SZ-om (čl. 107. st. 1. SZ). Nadalje, skupština vjerovnika ovlaštena je zatražiti od stečajnoga upravitelja obavijesti i izvještaje o stanju stvari i vođenju poslova. Ako odbor vjerovnika nije osnovan, skupština vjerovnika može tražiti provjeru prometa i iznosa gotova novca kojom upravlja stečajni upravitelj (čl. 107. st. 2. SZ).

Vjerovnici svoje odluke mogu izmijeniti na kasnijim ročištima skupštine vjerovnika (čl. 107. st. 3. SZ). Iz navedene odredbe proizlazi da skupština vjerovnika može donijeti nove odnosno drugačije odluke o istom pitanju, ali tako dugo dok se odluka skupštine ne izmijeni ona ima pravni učinak, te su za nju vezani svi vjerovnici, ali i odbor vjerovnika, stečajni upravitelj te sud, jer ju moraju poštovati.

U svakom slučaju bilo bi dobro da se vjerovnici prije izvještajnog ročišta upoznaju s imovinom stečajnog dužnika, njegovim obvezama i vjerovnicima kako bi znali na koji način će djelovati i glasati na skupštini vjerovnika. Popis predmeta koji ulaze u stečajnu masu, popis vjerovnika i pregled imovine i obveza moraju se izložiti u pisarnici suda najkasnije 8 dana prije održavanja izvještajnoga ročišta (čl. 224. SZ).

Spomenimo da njemačko pravo nema na jednom mjestu u Insolvencijskom zakoniku općenito navedena ovlaštenja skupštine, već ona proizlaze iz pojedinih odredaba na različitim mjestima u tom zakoniku.

5.2. Posebno o ovlaštenjima skupštine vjerovnika u odnosu na odbor vjerovnika

Skupština vjerovnika ovlaštena je na izvještajnom ročištu ili kojem kasnijem ročištu osnovati odbor vjerovnika, ako on nije osnovan, odnosno izmijeniti njegov sastav ili ga ukinuti (čl. 107. st. 1. toč. 1. SZ).

Odbor vjerovnika je tijelo koje u stečajnom postupku zastupa interese vjerovnika nadzirući i usmjeravajući rad stečajnog upravitelja i uopće odvijanje postupka.⁴²

Člankom 107. st. 1. SZ osnivanje odbora vjerovnika propisano je kao jedno od osnovnih ovlaštenja skupštine vjerovnika, s tim da, ako je sud osnovao odbor, skupština može svojom odlukom isti ukinuti ili izmijeniti njegov sastav, zamjenjujući nekog dosadašnjeg člana novim, ili dodavanjem novog člana odbora, no broj članova odbora vjerovnika ne smije biti veći od devet (čl. 96. st. 4. SZ).

VTSRH je svojom odlukom Pž-7072/19 od 11. prosinca 2019. ukinuo rješenje Trgovačkog suda u Dubrovniku, a kojim rješenjem je po službenoj dužnosti ukinuta odluka skupštine vjerovnika o osnivanju odbora vjerovnika s obrazloženjem da sastav imenovanog odbora nije u skladu s člankom 96. stavak 2. SZ-a. U rješenju o ukidanju VTSRH iznosi stajalište da je osnivanje odbora vjerovnika autonomna odluka stečajnih vjerovnika i da je u zajedničkom interesu svih vjerovnika, te da je sud imao ovlast preispitati sastav osnovanog odbora vjerovnika i ukinuti jedino odluku o sastavu odnosno odluku o izboru pojedinog člana, a ne i samu odluku o osnivanju odbora vjerovnika.⁴³

Člankom 96. stavak 1. SZ propisano je da sud može, radi zaštite interesa vjerovnika u stečajnom postupku, prije prvog ročišta vjerovnika osnovati odbor vjerovnika i imenovati njegove članove. Dakle, sud ima ovlaštenje i može, ali ne mora, osnovati odbor vjerovnika. Iz navedenog proizlazi zaključak da će se sud ovim svojim ovlaštenjem koristiti samo iznimno i to u slučaju zaštite interesa vjerovnika.

⁴² *Dika*, op. cit. u bilj. 12, str. 36.

⁴³ VTSRH, Pž-7072/2019 od 11. prosinca 2019., dostupno na www.iusinfo.hr, posjećeno dana 24. lipnja 2024.

Nakon što je održano izvještajno ročište pravo na osnivanje odbora vjerovnika, izmjenu njegovog sastava ili ukidanje odbora vjerovnika vjerovnici mogu realizirati samo na nekoj od sljedećih skupština vjerovnika.

SZ određuje da stečajni sud može člana odbora vjerovnika razriješiti po službenoj dužnosti ili na zahtjev vjerovnika (čl. 99. st. 1. reč. 1. SZ). Ova zakonska odredba nije dovoljno precizna, jer otvara dvojbu može li se član odbora vjerovnika razriješiti već na zahtjev jednog vjerovnika ili samo skupštine vjerovnika. Genitiv singulara i genitiv plurala imenice „vjerovnik“ u hrvatskom jeziku zvuči isto. Smatram da bismo se trebali opredijeliti za tumačenje da razrješenje člana odbora ne može zahtijevati jedan vjerovnik i da se u navedenoj zakonskoj odredbi zapravo mislilo na zahtjev skupštine vjerovnika, imajući u vidu da je odluka o osnivanju odbora vjerovnika i njegovom sastavu, kao i o ukidanju odbora vjerovnika dana u nadležnost skupštine vjerovnika, a ne pojedinačnog vjerovnika. Član odbora vjerovnika razriješit će se i na osobni zahtjev (čl. 99. st. 1. reč. 2. SZ), u kojem slučaju skupština vjerovnika ne može spriječiti to razrješenje. Zakon niti jednom riječju ne govori o razlozima za razrješenje člana odbora vjerovnika po službenoj dužnosti ili na zahtjev nekog od vjerovnika. Zakon ništa ne govori ni o drugim materijalnim ili procesnim pretpostavkama za razrješenje člana odbora vjerovnika izvan skupštine vjerovnika. Jedino što SZ nalaže stečajnom sucu jest da prije donošenja odluke sasluša člana odbora vjerovnika o čijem razrješenju odlučuje (čl. 99. reč. 3. SZ). Sud odluku o razrješenju člana odbora vjerovnika može donijeti po službenoj dužnosti ili na osobni zahtjev člana odbora vjerovnika i u razdoblju između dva ročišta, dakle između dvije skupštine vjerovnika. Sud će imenovati novoga člana odbora vjerovnika, ako bi zbog razrješenja broj članova odbora vjerovnika bio manji od tri člana (čl. 99. st. 2. reč. 1. SZ). Vjerovnici mogu na prvom sljedećem ročištu vjerovnika isključiti člana kojeg je imenovao sud i izabrati drugoga člana odbora vjerovnika (čl. 99. st. 2. reč. 2. SZ).

Kod osnivanja odbora vjerovnika i mijenjanja njegovog sastava skupština vjerovnika mora poštivati pravila o njegovom sastavu. Neupitno je da je osnivanje odbora vjerovnika autonomna odluka stečajnih vjerovnika i u njihovom je zajedničkom interesu. Stečajni sudac ima ovlaštenje preispitati da li je sastav osnovanog odbora od strane skupštine vjerovnika u skladu sa zakonom te ako nije, ima ovlaštenje ukinuti odluku o izboru pojedinog člana. Spomenimo da u odboru vjerovnika moraju biti zastupljeni stečajni vjerovnici s najvišim tražbinama i stečajni vjerovnici s malim tražbinama (čl. 96. st. 2. reč. 1. SZ). U odboru vjerovnika treba biti zastupljen i predstavnik prijašnjih dužnikovih radnika, osim ako kao stečajni vjerovnici sudjeluju s beznačajnim tražbinama (čl. 96. st. 2. reč. 2. SZ). Za članove

odbora vjerovnika mogu biti imenovani i razlučni vjerovnici i osobe koje nisu vjerovnici ako bi svojim stručnim znanjem mogle pridonijeti radu toga odbora (čl. 96. st. 3. SZ).

Skupština vjerovnika svoje ovlaštenje da osnuje odbor vjerovnika neće moći izvršavati u stečajnom postupku male vrijednosti⁴⁴ s obzirom da se u njemu ne primjenjuju odredbe SZ-a o odboru vjerovnika (čl. 127. st. 3. SZ).

Spomenuto je već da je skupština vjerovnika ovlaštena donijeti sve odluke iz nadležnosti odbora vjerovnika (čl. 107. st. 1. toč. 5. SZ).⁴⁵ Iz načina formulacija te odredbe proizlazi da skupština vjerovnika ima te ovlasti neovisno o tome je li odbor vjerovnika osnovan ili ne. No, kad je riječ o nalaganju provjere prometa i iznosa gotova novca kojim upravlja stečajni upravitelj, to skupština može učiniti samo ako odbor vjerovnika nije osnovan (čl. 107. st. 2. reč. 2. SZ).

Kada je riječ o odnosu skupštine vjerovnika i odbora vjerovnika u njemačkom pravu, Insolventni zakonik također propisuje da skupština vjerovnika odlučuje hoće li se odbor vjerovnika osnovati, odnosno, ako ga je insolventni sud već osnovao, hoće li ga ukinuti (§ 68. st. 1. reč. 1.-2. InsO). Skupština vjerovnika može članove odbora vjerovnika koje je imenovao sud opozvati te izabrati druge ili dodatne članove odbora (§ 68. st. 2. InsO). Skupština vjerovnika može predložiti razrješenje člana odbora vjerovnika iz važnog razloga (§ 70. reč. 1.-2. InsO). Njemačko pravo ne sadrži izričito pravilo da je skupština vjerovnika ovlaštena donijeti sve odluke iz nadležnosti odbora vjerovnika.

⁴⁴ Ako tijekom prethodnog postupka sud ocijeni da imovina stečajnoga dužnika ne prelazi iznos od 270.000,00 eura, donijet će odluku da se stečajni postupak provede prema pravilima postupka male vrijednosti (čl. 127. st. 1. SZ). Sud može odlučiti da se stečajni postupak provede prema pravilima postupka male vrijednosti i kada se imovina dužnika sastoji većim dijelom od pokretnina koje se mogu lako unovčiti, bez obzira na to što imovina stečajnoga dužnika prelazi 270.000,00 eura (čl. 127. st. 2. SZ).

⁴⁵ Dužnosti i ovlaštenja odbora vjerovnika su široka. Tako je on dužan nadzirati stečajnoga upravitelja i pomagati mu u vođenju poslova, pratiti tijek poslovanja iz članka 217. SZ-a, pregledavati poslovne knjige i poslovnu dokumentaciju te naložiti provjeru prometa i iznosa gotova novca (čl. 98. st. 1. reč. 1. SZ). U okviru svoga djelokruga odbor vjerovnika osobito: 1. razmatra izvješća stečajnoga upravitelja o tijeku stečajnoga postupka i o stanju stečajne mase; 2. pregledava poslovne knjige i cjelokupnu dokumentaciju koju je preuzeo stečajni upravitelj; 3. podnosi prigovor sudu na rad stečajnoga upravitelja; 4. daje odobrenje na predračun troškova stečajnoga postupka; 5. daje mišljenje sudu o nastavljanju započelih poslova odnosno o radu stečajnoga dužnika, kad sud to zatraži; 7. daje mišljenje sudu o priznavanju opravdanih manjkova utvrđenih popisom imovine, kad sud to zatraži (čl. 98. st. 2. toč. 1.-7. SZ). Odbor vjerovnika dužan je obavješćivati vjerovnike o tijeku stečajnoga postupka i o stanju stečajne mase (čl. 98. st. 3. SZ).

5.3. Posebno o ovlaštenjima skupštine vjerovnika u odnosu na stečajnog upravitelja

Stečajnog upravitelja imenuje sud rješenjem o otvaranju stečajnoga postupka (čl. 85. st. 1. SZ). No, skupština vjerovnika može imenovati novoga stečajnog upravitelja (čl. 107. st. 1. toč. 2. SZ). Na prvom ili kojem kasnijem ročištu nakon imenovanja stečajnoga upravitelja skupština vjerovnika može umjesto stečajnoga upravitelja kojeg je imenovao sud izabrati drugoga stečajnog upravitelja (čl. 87. st. 1. SZ). Smatrat će se da je skupština vjerovnika odluku o imenovanju donijela ako je za izbor drugoga stečajnog upravitelja glasovala većina iz članka 105. stavka 2. SZ-a, što znači ako zbroj iznosa tražbina stečajnih vjerovnika koji su glasovali za izbor drugoga stečajnog upravitelja iznosi više od zbroja iznosa tražbina vjerovnika koji su glasovali protiv te odluke. Iz ovog zakonskog rješenja proizlazi opasnost da vjerovnici s velikim tražbinama vrše pritisak na stečajnog upravitelja da u stečajnom postupku djeluje u njihovom interesu stavljajući mu u izgled mogućnost izbora drugoga upravitelja. Stoga bi bilo bolje, ako bi *de lege ferenda* zakon predvidio da se odluka skupštine o imenovanju novog stečajnog upravitelja može donijeti samo ako pored navedene većine iz članka 105. stavka 2. SZ-a za takvu odluku glasuje i većina vjerovnika koja je glasovala. Sud donosi rješenje kojim potvrđuje imenovanje drugoga stečajnog upravitelja (čl. 87. st. 3. reč. 1. SZ). Ako sud ne donese rješenje u roku od tri dana, smatrat će se da je potvrdio imenovanje stečajnoga upravitelja (čl. 87. st. 3. reč. 1. SZ). Važno je istaknuti da sud ne može odbiti potvrditi imenovanje stečajnoga upravitelja kojeg je izabrala skupština vjerovnika, osim u slučaju postojanja zapreka za imenovanje stečajnoga upravitelja iz članka 77. stavaka 2. i 3. SZ-a (čl. 87. st. 4. SZ), dakle u slučaju neispunjavanja kriterija za nepristranost stečajnog upravitelja.

Uz sud i odbor vjerovnika i skupština vjerovnika nadzire rad stečajnoga upravitelja, te je ona ovlaštena od njega u svako doba zatražiti obavijesti ili izvješća iz članka 89. stavka 2. SZ-a (čl. 90. st. 1. SZ). Riječ je o izvješćima o tijeku stečajnoga postupka i o stanju stečajne mase, koje je inače stečajni upravitelj dužan podnositi na propisanom obrascu najmanje jedanput u tri mjeseca. Skupština vjerovnika je ovlaštena donijeti i odluku o potrebi provedbe revizije poslovanja stečajnoga upravitelja (čl. 228. st. 2. toč. 2. SZ).

Skupština vjerovnika je ovlaštena predložiti razrješenje stečajnog upravitelja ako svoju dužnost ne obavlja uspješno ili iz drugih važnih razloga, a osobito ako ne postupa po nalogu suda (čl. 91. st. 1. SZ).

Sukladno članku 107. stavak 2. reč. 1. SZ-a skupština vjerovnika na bilo kojem ročištu, ima pravo zatražiti od stečajnoga upravitelja obavijesti i izvještaje o stanju stvari i vođenju poslova.

Prema članku 95. SZ-a stečajni upravitelj je nakon prestanka obavljanja svoje dužnosti na propisanom obrascu položiti završni račun vjerovnicima. Tu odredbu treba tumačiti na način da završni račun polaže skupštini vjerovnika. Vrijeme između objave završnoga računa na e-Oglasna ploča sudova ne smije biti kraće od osam dana (čl. 95. st. 4.-5. SZ). Vjerovnici mogu naložiti stečajnom upravitelju da u određenim vremenskim razmacima tijekom postupka polaže račune (čl. 95. st. 1. SZ). I tu odredbu treba tumačiti da skupština vjerovnika nalaže polaganje računa stečajnom upravitelju.

Njemački Insolvencijski zakonik propisuje da vjerovnici mogu na prvoj skupštini nakon imenovanja insolvencijskog upravitelja umjesto njega izabrati drugu osobu (§ 57. reč. 1. InsO). Druga osoba bit će izabrana ako je za nju pored većine koja je određena u § 76. st. 2. glasovala i većina vjerovnika koja je glasovala (§ 57. reč. 2. InsO). Dakle nije dovoljno, da zbroj iznosa tražbina vjerovnika koji su glasovali za tu osobu iznosi više od polovice zbroja iznosa tražbina svih vjerovnika koji su glasovali, već je za to potrebna i većina vjerovnika koji su glasovali. To je bolje rješenje nego ono koje u ovom trenutku imamo u hrvatskom pravu. Inače, sud može uskratiti imenovanje nove osobe za insolvencijskog upravitelja samo ako ona nije podobna za preuzimanje te službe (§ 57. reč. 3. InsO). Insolvencijski zakon ne propisuje da skupština vjerovnika vrši nadzor nad stečajnim upraviteljem, već to stavlja u ruke suda (§ 58. st. 1. reč. 1. InsO). Skupština vjerovnika je ovlaštena predložiti razrješenje insolvencijskog upravitelja iz važnog razloga (§ 59. st. 1. eč. 1.-2. InsO). Insolvencijski upravitelj je dužan skupštini vjerovnika pri završetku svoje službe položiti račun (§ 66. st. 1. reč. 1. InsO). Skupština vjerovnika može insolvencijskom upravitelju u određenim trenucima tijekom postupka naložiti da podnese međuračun (§ 66. st. 3. InsO).

5.4. Posebno o ovlaštenju skupštine u pogledu odlučivanja o nastavku poslovanja dužnika i o unovčenju predmeta stečajne mase

Prema članku 107. stavku 1. točki 3. SZ-a skupština vjerovnika ovlaštena je na izvještajnom ročištu ili kojem kasnijem ročištu odlučiti o poslovanju dužnika iz članka 217.

stavka 2. SZ-a i o načinu i uvjetima unovčenja njegove imovine koja nije opterećena razlučnim pravom.

Naime, sukladno članku 217. stavku 2. rečenici 1. SZ-a na izvještajnom ročištu stečajni vjerovnici odlučuju hoće li se poslovanje dužnika nastaviti ili obustaviti. To će oni učiniti nakon podnesenog izvješća stečajnog upravitelja o gospodarskom položaju dužnika i njegovim uzrocima (čl. 227. st. 3. SZ). Odluku o nastavljanju odnosno obustavi poslovanja stečajni vjerovnici mogu izmijeniti na bilo kojoj skupštini vjerovnika (čl. 217. st. 2. reč. 2. SZ). Odluka o nastavku poslovanja često će se vezati i za izradu stečajnog plana.

Nakon izvještajnog ročišta stečajni upravitelj je dužan bez odgode unovčiti imovinu koja ulazi u stečajnu masu, ako to nije protivno odluci skupštine vjerovnika (čl. 229. st. 2. SZ). Dakle, on je to dužan učiniti, ako skupština vjerovnika nije odlučila da se nastavi s poslovanjem i eventualno ide u izradu stečajnog plana, što je u praksi, nažalost, rijetko slučaj. Ako je skupština vjerovnika na izvještajnom ročištu donijela odluku o unovčenju imovine dužnika, stečajni vjerovnici mogu odrediti način i uvjete prodaje imovine dužnika. Ako stečajni vjerovnici nisu na izvještajnom ročištu drukčije odredili način i uvjete prodaje, imovina dužnika prodaje se odgovarajućom primjenom odredbi članaka 247. i 249. SZ-a (čl. 229. st. 4. SZ). Članak 61. Zakona o izmjenama i dopunama Stečajnog zakona iz 2022. godine (u daljnjem tekstu ZIDSZ 2022)⁴⁶ izmijenio je odredbu članka 207. stavka 1. točke 3. SZ-a na način da je sada jasno da skupština vjerovnika može donositi odluke o načinu i uvjetima unovčenja samo one imovine dužnika koja nije opterećena razlučnim pravom.

Ako se namjerava otuđiti poduzeće ili neki pogon, robno skladište u cjelini, nekretnina, udio dužnika u nekom drugom poduzeću koje treba služiti uspostavljanju trajne veze s tim poduzećem ili pravo na povremena primanja, stečajni upravitelj je za to dužan dobiti suglasnost odbora vjerovnika, a ako odbor vjerovnika nije osnovan, suglasnost skupštine vjerovnika (čl. 230. st. 1. i st. 2. reč. 1. SZ). No, čak i ako je odbor vjerovnika osnovan, sud može na prijedlog dužnika ili većine vjerovnika iz članka 104. stavka 1. točke 3. SZ-a⁴⁷, nakon što sasluša

⁴⁶ Zakon o izmjenama i dopunama Stečajnog zakona, NN br. 36/22.

⁴⁷ Članak 104. stavak 1. točka 3. SZ-a govori o prijedlogu najmanje pet stečajnih vjerovnika koji nisu nižega isplatnog reda, uz uvjet da zbroj tražbina stečajnih vjerovnika na temelju ocjene suda prelazi petinu iznosa tražbina svih stečajnih vjerovnika koji ne pripadaju nižim isplatnim redovima.

stečajnoga upravitelja, privremeno zabraniti poduzimanje pravne radnje te zakazati ročište vjerovnika na koje će se odlučiti o poduzimanju te pravne radnje (čl. 231. st. 2. SZ).

Posebno pravilo postoji u slučaju da se poduzeće ili pogon otuđuje osobama s posebnim interesom. Poduzeće ili pogon smiju se otuđiti samo uz suglasnost vjerovnika, ako stjecatelj ili osoba koja ima udjela u njegovu kapitalu u iznosu od najmanje jedne petine: 1. pripada krugu osoba koje su dužniku bliske; 2. pripada vjerovnicima s pravom odvojenoga namirenja ili stečajnim vjerovnicima koji nisu nižega isplatnog reda, a čija razlučna prava i tražbine na temelju ocjene suda zajedno dosežu petinu svote koja se dobije zbrajanjem vrijednosti svih razlučnih prava i iznosa tražbina svih stečajnih vjerovnika koji nisu nižega isplatnog reda (čl. 232. st. 1. toč. 1.-2. SZ). Kada zakon u navedenoj odredbi govori o potrebnoj suglasnosti vjerovnika, to treba tumačiti kao potrebnu suglasnost skupštine vjerovnika. Inače smatrat će se da osoba ima udio u stjecatelju smislu članka 232. stavka 1. SZ-a i ako u stjecatelju sudjeluje društvo ili trgovac pojedinac koji ovisi o toj osobi, ili treća osoba za račun te osobe ili ovisnoga društva ili trgovca pojedinca (čl. 232. st. 2. SZ).

No, čak i kad se poduzeće ili pogon ne otuđuje osobama s posebnim interesom i čak kada je osnovan odbor vjerovnika, sud može odlučiti na prijedlog dužnika ili većine vjerovnika iz već spomenutog članka 104. stavka 1. točke 3. SZ, a nakon saslušanja stečajnoga upravitelja, da se namjeravano otuđenje poduzeća ili pogona može provesti samo uz suglasnost vjerovnika, ako podnositelj prijedloga učini vjerojatnim da bi otuđenje u korist nekoga drugog stjecatelja za stečajnu masu bilo povoljnije (čl. 233. st. 1. SZ). I ovdje, kada zakon govori o suglasnosti vjerovnika, treba smatrati da se misli na skupštinu vjerovnika.

Naglasimo da otuđenje imovine dužnika protivno odredbama članaka 230.-233. SZ-a, dakle bez propisane suglasnosti skupštine vjerovnika, ne utječe na valjanost radnje stečajnoga upravitelja (čl. 234. st. 1. SZ). No, pravne radnje koje je stečajni upravitelj poduzeo u ime stečajnoga dužnika mogu se pobijati prema općim pravilima za pobijanje pravnih radnji, odnosno pravnih poslova (čl. 234. st. 2. SZ).

Nadalje, vjerovnici mogu na izvještajnom ročištu ili na kojoj kasnijoj skupštini vjerovnika, na temelju izvještaja stečajnoga upravitelja, odnosno nalaza i mišljenja vještaka, odlučiti da se umjesto unovčenja pojedinih dijelova imovine dužnika odredi prodaja imovine dužnika kao cjeline (odluka o prodaji) (čl. 235. st. 1. SZ).

Moguće je da se tijekom stečajnog postupka neki predmeti ipak neće moći unovčiti. Skupština vjerovnika o takvim predmetima može donositi odluku već na ročištu koje će se održati najkasnije 6 mjeseci nakon izvještajnog ročišta (čl. 228. st. 2. toč. 5. SZ), a ovlaštena je i da na završnom ročištu odluči što učiniti s takvim predmetima stečajne mase (čl. 283. st. 1. toč. 3. SZ). Odlučujući o neunovčivom predmetu stečajne mase skupština vjerovnika bi mogla primjerice odlučiti: da se predmet prepusti određenom stečajnom vjerovniku uz njegov pristanak te da mu se to uračuna u naknadu za tražbinu koju ima prema stečajnom dužniku; da se određenom stečajnom vjerovniku predmet stečajne mase prepusti uz primjerenu svotu u gotovini ili bez naknade; da stečajni upravitelj uloži dodatan napor i pokušava ponovno unovčiti dotični predmet.⁴⁸ Da bi se ostvario cilj stečajnog postupka, imovina stečajnog dužnika koja ulazi u stečajnu masu mora se u cijelosti unovčiti, osim onih rijetkih situacija u kojima se pojedini predmeti stečajne mase zbog stvarnih ili pravnih razloga ne mogu unovčiti.⁴⁹

I u njemačkom pravu skupština vjerovnika odlučuje na izvještajnom ročištu hoće li se poslovanje dužnika nastaviti ili obustaviti (§ 157. reč. 1. InsO). Naime, nakon izvještajnog ročišta insolventijski upravitelj je dužan bez odgađanja unovčiti imovinu dužnika koja ulazi u stečajnu masu, ako ne postoji drugačija odluka skupštine vjerovnika (§ 159. InsO). Ako se namjerava otuđiti poduzeće ili neki pogon, robno skladište u cjelini, nekretnina, udio dužnika u nekom drugom poduzeću koje treba služiti uspostavljanju trajne veze s tim poduzećem ili pravo na povremena primanja, insolventijski upravitelj je za to dužan dobiti suglasnost odbora vjerovnika, a ako odbor vjerovnika nije osnovan, suglasnost skupštine vjerovnika (§ 160. st. 2. toč. 1. InsO). Dakle, postoji isto rješenje kao i u hrvatskom pravu. No, u njemačkom pravu postoji još jedno dodatno pravilo. Ako je skupština vjerovnika nesposobna da donese odluku, smatra se da je suglasnost dana, a na što se mora upozoriti vjerovnike u pozivu na skupštinu (§ 160. st. 1. reč. 3. InsO). I u njemačkom pravu sud je ovlašten, čak i ako je odbor vjerovnika osnovan, na prijedlog dužnika ili većine vjerovnika iz članka § 75. st. 1. toč. 3. InsO, a nakon što sasluša upravitelja, privremeno zabraniti poduzimanje pravne radnje te zakazati skupštinu vjerovnika koja će odlučiti o poduzimanju te pravne radnje (§ 161. st. 2. SZ). Pravilo o potrebnoj suglasnosti skupštine vjerovnike u slučaju kada se poduzeće ili pogon otuđuje

⁴⁸ Usporedi *Garašić Jasnica*, Završna dioba u stečajnom postupku, Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, vol. 28/1991, 2007., br. 1. str. 3.

⁴⁹ *Garašić*, op. cit. u bilj. 48, str. 4.

osobama s posebnim interesom koje postoji u članku 232. hrvatskog SZ-a, postoji i u § 162 njemačkog Insolvencijskog zakonika, a isto tako i pravilo o mogućnosti sazivanja skupštine vjerovnika kada prijeti opasnost da će se poduzeće ili pogon otuđiti ispod cijene, što je sadržano u § 163. Insolvencijskog zakonika. Kako u hrvatskom pravu, tako i u njemačkom pravu, radnje koje je insolvencijski upravitelj poduzeo bez propisane suglasnosti imaju pravni učinak (§ 164. InsO). Skupština vjerovnika će na završnom ročištu odlučiti što učiniti s neunovčivim predmetima insolvencijske mase (§ 197. st. 1. toč. 3. InsO).

5.5. Posebno o ovlaštenju skupštine vjerovnika u pogledu stečajnoga plana

Stečajnim plan je posebni pravni instrument putem kojeg je zakonodavac dao mogućnost vjerovnicima da odstupe od zakonskih pravila o prodaji imovine dužnika i raspodjele tih sredstava vjerovnicima u stečajnom postupku. Izrada stečajnog plana otvara mogućnost nastavka poslovanja stečajnog dužnika. Odluka vjerovnika o tome hoće li prihvatiti predloženi stečajni plan u pravilu ovisi o tome obavlja li dužnik poslovnu djelatnost koja može donositi dobit i hoće li se njihova tražbina u većoj ili barem jednakoj mjeri moći namiriti kao što bi se namirila u slučaju unovčenja stečajne mase. Uspjeh svakog stečajnog plana ovisi o ekonomskom položaju dužnika na tržištu te može li on svojim poslovanjem ostvariti dobit. Stečajnim planom se ne odstupa od osnovnog principa stečaja, odnosno od činjenice da imovina dužnika služi za namirenje tražbina vjerovnika.⁵⁰

Provođenjem stečajnog plana stečajnom se dužniku daje neophodno vrijeme da stabilizira svoje poslovanje. Člankom 303. SZ-a pruženo je više mogućnosti stečajnom dužniku za izlaz iz krize, a što bi mu omogućilo da namiri svoje vjerovnike na prihvatljiv način. Drugim riječima, moglo bi se reći, da je stečajni plan nagodba između stečajnog dužnika i stečajnih vjerovnika.⁵¹

Stečajni plan može podnijeti dužnik zajedno s prijedlogom za otvaranje stečajnoga postupka (čl. 304. st. 1. reč. 1. SZ). Nakon otvaranja stečajnoga postupka stečajni plan imaju

⁵⁰ Čuveljak, op. cit. u bilj. 8, str. 1010.-1011.

⁵¹ Bodul Dejan, Apologija novom hrvatskom insolvencijskom pravu, Financije i pravo, vol. 4, 2016., br. 1., str. 36.

pravo sudu podnijeti stečajni upravitelj i dužnik pojedinac (čl. 304. st. 1. reč. 2. SZ). Neće se uzeti u obzir stečajni plan koji se podnese sudu nakon završnog ročišta (čl. 304. st. 1. reč. 3. SZ).

Iz navedenih odredaba o tome tko može podnijeti plan proizlazi da pravo podnošenja plana nemaju vjerovnici pojedinačno. Ali kao jedno od važnih ovlaštenja skupštine vjerovnika koje ona može vršiti na izvještajnom ili kojem kasnijem ročištu zakon izričito propisuje da skupština vjerovnika može naložiti stečajnom upravitelju izradu stečajnoga plana (čl. 107. st. 1. reč. 4. SZ). Zakon dodatno propisuje da skupština vjerovnika o potrebi i mogućnostima da se pristupi pripremi stečajnoga plana može odlučivati i na tzv. posebnom ročištu koje se održava najkasnije 6 mjeseci nakon izvještajnog ročišta, ako se o izradi stečajnog plana nije ranije donijela odluka. Dakle, jasno je da skupština vjerovnika može stečajnom upravitelju naložiti izradu stečajnoga plana. U tom slučaju stečajni upravitelj je dužan stečajni plan podnijeti sudu u roku određenom u odluci vjerovnika (čl. 304. st. 2. reč. 1. SZ). Sa stečajnim upraviteljem u izradi stečajnoga plana savjetodavno surađuju odbor vjerovnika, ako je osnovan i dužnik pojedinac (čl. 304. st. 2. reč. 2. SZ). Ako je riječ o stečajnom postupku s osobnom upravom dužnika, tada skupština vjerovnika može izradu stečajnoga plana naložiti stečajnom povjereniku ili dužniku (čl. 370. st. 1. reč. 1. SZ). Ako se dužniku izda takav nalog, stečajni povjerenik savjetodavno sudjeluje u njegovoj izradi (čl. 370. st. 1. reč. 2. SZ).

Stečajni plan bi se sudu u stečajnom postupku trebao podnijeti što je moguće ranije. To je ujedno i jedan od razloga, zašto sud od privremenog stečajnog upravitelja može zatražiti ne samo da ispita postoji li razlog za otvaranje stečajnoga postupka, već i kakvi su izgledi za nastavak poslovanja dužnika (čl. 119. st. 3. SZ). Stečajni upravitelj bi prijedlog stečajnog plana mogao pripremiti već za izvještajno ročište. U svakom slučaju on bi na izvještajnom ročištu barem morao imati jasan odgovor na pitanje vjerovnika treba li nastaviti s poslovanjem dužnika i treba li ići u izradu stečajnoga plana.

Prije nego što vjerovnici na skupštini vjerovnika budu u mogućnosti odlučivati o prihvatu stečajnoga plana, sud mora ispitati njegovu podobnost. Sud će taj plan odbaciti u roku od 15 dana od njegova podnošenja: 1. ako nisu poštivani propisi o podnošenju i sadržaju plana te ako podnositelj plana taj nedostatak ne može otkloniti ili ga ne otkloni unutar primjerenoga roka koji mu je odredio sud; 2. ako nema izgleda da plan koji je dužnik podnio vjerovnici prihvate ili sud potvrdi; 3. ako se ne mogu ostvariti prava koja bi sudionici trebali steći prema provedbenoj osnovi plana koji je dužnik podnio (čl. 317. st. 1. toč. 3. SZ). Ako je dužnik u

stečajnom postupku već podnio plan koji su vjerovnici odbili, koji sud nije potvrdio ili koji je dužnik povukao nakon javnoga zakazivanja ročišta za raspravljanje o planu, sud će odbaciti novi plan dužnika ako to odbacivanje zatraži stečajni upravitelj uz suglasnost odbora vjerovnika, ako je taj odbor osnovan (čl. 317. st. 2. SZ).

Ako stečajni plan ne bude odbačen, sud će zatražiti da se o njemu izjasne: 1. odbor vjerovnika, ako je osnovan; 2. dužnik pojedinac, ako je plan podnio stečajni upravitelj; 3. stečajni upravitelj, ako je plan podnio dužnik (čl. 318. st. 1. toč. 1.-3. SZ). Sud može pozvati tijela državne uprave nadležna za predmet poslovanja dužnika da se izjasne o predloženom planu (čl. 318. st. 2. SZ). Sud će odrediti rok za predaju izjašnjenja, koji ne može biti dulji od 15 dana (čl. 318. st. 3. SZ).

Stečajni plan se sa svim prilogima i dostavljenim očitovanjima izlaže u pisarnici suda na uvid sudionicima (čl. 319. SZ).

Nakon izlaganja stečajnog plana i prispjelih izjašnjenja u sudskoj pisarnici na uvid sudionicima, sud zakazuje ročište za raspravljanje i glasovanje o stečajnom planu (čl. 321. st. 1. reč. 1. SZ). Ročište se mora održati u roku od 30 dana od zakazivanja (čl. 321. st. 1. reč. 2. SZ). U pozivu za ročište za raspravljanje i glasovanje sud će obavijestiti sudionike da u pisarnici suda mogu obaviti uvid u stečajni plan i dostavljena očitovanja o stečajnom planu (čl. 321. st. 1. reč. 3. SZ). Poziv za ročište za raspravljanje i glasovanje o stečajnom planu i stečajni plan ili njegov sažetak objavit će se na e-Oglasnoj ploči sudova (čl. 321. st. 2. SZ).

Ročište za raspravljanje i glasovanje o stečajnom planu ne smije se održati prije ročišta za ispitivanje tražbina (čl. 322. reč. 1. SZ). No, ta se dva ročišta mogu spojiti (čl. 322. reč. 2. SZ).

Sud može odrediti posebno ročište za glasovanje o stečajnom planu (čl. 327. st. 1. reč. 1. SZ). U tom slučaju vrijeme između ročišta za raspravljanje i ročišta za glasovanje ne smije biti duže od 30 dana (čl. 327. st. 1. reč. 2. SZ). Na ročište za glasovanje pozivaju se svi vjerovnici s pravom glasa i dužnik (čl. 327. st. 2. reč. 1. SZ). U slučaju izmjene stečajnoga plana potrebno je posebno ukazati na tu izmjenu (čl. 327. st. 2. reč. 2. SZ).

I u njemačkom pravu skupština vjerovnika ovlaštena je naložiti upravitelju izradu insolventijskog plana te mu ona može odrediti cilj plana (§ 157. reč. 2. InsO). Upravitelj je tada dužan podnijeti plan sudu u primjerenom roku (§ 218. st. 2. InsO). Pri izradi plana od strane upravitelja savjetodavno surađuju i odbor vjerovnika, ako je osnovan, radničko vijeće, odbor

glasnogovornika vodećih zaposlenika i dužnik (§ 218. st. 3. InsO). U slučaju insolventijskog postupka s osobnom upravom dužnika, skupština vjerovnika može naložiti izradu plana povjereniku ili dužniku (§ 284. st. 1. reč. 1. InsO). Ako je nalog za izradu plana dan dužniku, povjerenik će savjetodavno na njemu surađivati (§ 284. st. 1. reč. 2. InsO). U njemačkom pravu postoje gotovo identične odredbe o ispitivanju podobnosti insolventijskog plana od strane suda (§ 231. st. 1.-3. InsO), traženju izjašnjenja o njemu (§ 232. st. 1.-3. InsO), polaganju plana u pisarnicu suda (§ 234. InsO), zakazivanju ročišta za raspravljanje i glasovanje o planu (§ 236. InsO), te o mogućnosti održavanja posebnog ročišta za glasovanje o planu (§ 237 st. 1.-2. InsO) kao i u hrvatskom pravu.

5.6. Ostala ovlaštenja skupštine vjerovnika

Kao primjer ostalih ovlaštenja skupštine vjerovnika može se navesti sljedeće.

Zahtjeve stečajnih vjerovnika za naknadu štete koju su zajednički pretrpjeli zbog smanjenja imovine koja ulazi u stečajnu masu prije ili nakon otvaranja stečajnoga postupka, tzv. skupna šteta, može, za vrijeme trajanja stečajnoga postupka, ostvarivati samo stečajni upravitelj (čl. 172. st. 1. reč. 1. SZ). Ako su zahtjevi za naknadu štete upravljeni protiv stečajnoga upravitelja, može ih ostvarivati samo novoimenovani stečajni upravitelj (čl. 172. st. 1. reč. 2. SZ). Ako je na zahtjev stečajnoga upravitelja ili jednog ili više stečajnih vjerovnika skupština vjerovnika odbila dati odobrenje za pokretanje parnice, odnosno nastavak već pokrenute parnice radi naknade štete, parnicu su ovlašteni pokrenuti, odnosno nastaviti već pokrenutu parnicu stečajni vjerovnici u svoje ime i za svoj račun u roku od osam dana od donošenja odluke skupštine vjerovnika (čl. 172. st. 2. SZ). Iz navedenih odredaba proizlazi da stečajni upravitelj može podići tužbu za naknadu skupne štete samo uz suglasnost skupštine vjerovnika. Takvo ograničenje ne postoji u njemačkom pravu.

Vjerovnici na ročištu odlučuju hoće li se i u kojem obujmu dužniku pojedincu i njegovoj obitelji davati uzdržavanje iz stečajne mase (čl. 178. st. 1. SZ). Drugim riječima o tome odlučuje skupština vjerovnika. Isto pravilo postoji u njemačkom § 100 st. 1. InsO.

Vjerovnici na ročištu mogu donijeti odluku kojom se određuje način pohrane ili ulaganja novca ili predmeta od vrijednosti, ili izmijeniti već donijetu odluku o tome odbora vjerovnika kada je on osnovan, odnosno već donijetu odluku o tome stečajnoga suda kada odbor vjerovnika

nije osnovan (čl. 220. st. 3. SZ). I ovdje je riječ o odluci skupštine vjerovnika. Odgovarajuća pravila postoje u njemačkom § 149. st. 1.-2. InsO.

Rečeno je već da je stečajni upravitelj dužan dobiti suglasnost odbora vjerovnika za pravne radnje koje su od posebne važnosti za stečajni postupak (čl. 230. st. 1. reč. 1. SZ). Ako odbor vjerovnika nije osnovan, suglasnost daje skupština vjerovnika (čl. 230. st. 1. reč. 2. SZ). To se odnosi ne samo na pravne radnje otuđenja poduzeća, pogona, robnog skladišta u cjelini, nekretnina, udjela dužnika u nekom drugom poduzeću koje treba služiti uspostavljanju trajne veze s tim poduzećem ili otuđenja prava na povremena primanja, već osobito i na slučaj: ako se namjerava uzeti zajam kojim bi stečajna masa bila znatno opterećena; ako se namjerava pokrenuti ili preuzeti parnica znatne vrijednosti predmeta spora ili ako se preuzimanje takve parnice namjerava odbiti ili se radi rješavanja ili izbjegavanja takve parnice namjerava sklopiti nagodba ili ugovor o izabranom sudu; ako se namjerava izdati odvjetniku punomoć za zastupanje u upravnom ili sudskom postupku; ako stečajni upravitelj namjerava sklopiti ili nastaviti ugovor o zakupu na rok duži od šest mjeseci (čl. 230. st. 2. toč. 1.-5. SZ). Odgovarajuća pravila postoje u njemačkom pravu (§ 160 st. 1.-2. InsO), s time što njemačko pravo ne spominje kao radnju od posebne važnosti davanje punomoći odvjetniku za zastupanje u upravnom ili sudskom postupku, kao ni ugovor o zakupu duži od šest mjeseci.

U slučaju kada postoji potreba da se obustavi postupak zbog nedostatnosti stečajne mase za namirenje troškova postupka, sud će, prije donošenja rješenja o tome, pozvati na očitovanje vjerovnike stečajne mase, stečajnoga upravitelja i skupštinu vjerovnika (čl. 293. st. 2. reč. 1. SZ). Poziv na očitovanje objavit će se na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova (čl. 293. st. 2. reč. 2. SZ). Odgovarajuća pravila postoje i u njemačkom pravu (§ 207. st. 1.-2. InsO).

Sud će obustaviti osobnu upravu dužnika na prijedlog skupštine vjerovnika (čl. 358. st. 1. toč. 1. SZ). Isto pravilo postoji i u njemačkom § 272. st. 1. toč. 1. InsO, no s time što takav prijedlog skupština mora donijeti jedino ako zbroj iznosa tražbina vjerovnika koji su glasovali za taj prijedlog iznosi više od polovice zbroja iznosa tražbina svih vjerovnika koji su glasovali, i ako je za taj prijedlog glasala većina vjerovnika koji su glasovali. Nadalje, u stečajnom postupku s osobnom upravom dužnika sud će na prijedlog skupštine vjerovnika odrediti pravne poslove za čiju je pravnu valjanost potrebna prethodna suglasnost stečajnoga povjerenika (čl. 363. st. 1. reč. 1. SZ). Isto pravilo postoji i u njemačkom § 277. st. 1. reč. 1. InsO).

Sukladno članku 107. stavku 1. točki 6. SZ-a, skupština vjerovnika je ovlaštena na izvještajnom ročištu ili kojem kasnijem ročištu odlučiti i o drugim pitanjima važnim za provedbu i završetak stečajnoga postupka u skladu sa SZ-om.

6. UKIDANJE ODLUKE SKUPŠTINE VJEROVNIKA

6.1. Odluka skupštine vjerovnika koja je podložna ukidanju

Odluka skupštine vjerovnika nije odluka koju donosi stečajni sudac. Naprotiv, on ne može utjecati na njeno donošenje i njen sadržaj. Za donesenu odluku nije potrebno da je stečajni sudac potvrdi. Vjerovnici na skupštini glasovanjem donose odluke važne za daljnji tijek stečajnog postupka. Prema intenciji zakona, vjerovnici koji financijski trpe trebaju biti aktivni sudionici u postupku. Oni sami trebaju donijeti ključne odluke, primjerice: hoće li društvo nastaviti poslovati ili ne; hoće li se imovina dužnika prodati kao cjelina; izbor drugog stečajnog upravitelja; osnovati odbor vjerovnika i druge važne odluke. To je poznato kao autonomija vjerovnika. Ideja koja stoji iza ovoga je da oni koji u konačnici moraju snositi gubitke uslijed dužnikove nesposobnosti za plaćanje trebaju imati barem pravo glasa u tome kako će se upravljati i raspolagati imovinom dužnika koja ulazi u stečajnu masu.

Načelo autonomije vjerovnika jedno je od temeljnih načela stečajnog prava, a ostvarenju istog u prvom redu doprinosi aktivno djelovanje tijela vjerovnika u tom postupku, s posebnim naglaskom na skupštinu vjerovnika koja ima široka zakonska ovlaštenja.⁵²

U praksi, međutim, većina vjerovnika se ne koristi, ili samo u vrlo ograničenoj mjeri, svojim proceduralnim pravima u stečajnom postupku. Jedan od razloga za to mogla bi biti naplata tražbine u malom iznosu, zbog kojeg se ne isplati ulagati veliki trud. Moguće je, međutim, da neznanje o ponekad značajnim činjenicama za sudjelovanje također igra važnu ulogu.

⁵² Garašić Jasnica, *Sudsko ukidanje odluke skupštine vjerovnika u stečajnom postupku*, Zbornik radova s V. međunarodnog savjetovanja „Aktualnosti građanskog procesnog prava-nacionalna i usporedna pravnoteorijska i praktična dostignuća“, Sveučilište u Splitu, Pravni fakultet Split, 2019., str. 311.

Stečajni sudac prebrojavanjem glasova na zapisnik konstatira da li je neka odluka skupštine vjerovnika donesena ili ne. Protiv odluke koju je donijela skupština vjerovnika ne može se podnijeti žalba niti neki drugi pravni lijek. Pravni učinak tako donesene odluke može se spriječiti jedino njezinim ukidanjem od strane suda i to po zahtjevu ovlaštenog vjerovnika ili stečajnog upravitelja, a samo iznimno po službenoj dužnosti.⁵³ Naime, sukladno članku 108. stavku 1. SZ-a sud će na zahtjev razlučnog vjerovnika, stečajnoga vjerovnika koji nije nižega isplatnog reda, stečajnoga upravitelja ili iznimno po službenoj dužnosti ukinuti odluku skupštine vjerovnika ako je ona protivna zajedničkom interesu stečajnih vjerovnika.

Mogućnost ukidanja odluka skupštine vjerovnika od strane suda predstavlja ograničenje vjerovničke autonomije. Vjerovnici su ovlašteni donositi odluke glasovanjem na skupštini vjerovnika, ali ako navedene odluke nisu u zajedničkom interesu svih vjerovnika, sud ih može ukinuti po prijedlogu ovlaštenog predlagatelja ili iznimno po službenoj dužnosti. Ova mogućnost ukidanja odluka od strane suda daje sudu jednu vrstu kontrole nad radom skupštine vjerovnika. Svrha uvedene kontrole jest onemogućiti iskorištavanja pravila o glasovanju tako da jedan ili samo nekoliko vjerovnika, koji imaju velike tražbine prema dužniku, nadglasaju većinu ostalih vjerovnika s malim tražbinama protivno zajedničkom interesu svih vjerovnika. Pri tom je važno napomenuti da u praksi na skupštine vjerovnika dolazi manji broj vjerovnika i to u pravilu oni koji su zainteresirani za donošenje određene odluke.⁵⁴

Skupština vjerovnika mora djelovati u skupnom interesu stečajnih vjerovnika, pa sukladno tome mora i donositi odluke, a ako donese odluke protivno tome to može dovesti do sudskog ukidanja istih. Skupnom interesu vjerovnika ne može se težiti ako je takav interes u suprotnosti s kogentnim zakonskim normama.⁵⁵

Zajednički interes vjerovnika određuje se u skladu s ciljem stečajnoga postupka, a to je namirenje tražbina stečajnih vjerovnika iz stečajne mase u što većem iznosu⁵⁶ odnosno što bolje namirenje njihovih tražbina putem stečajnog plana.

⁵³ Garašić, op. cit. u bilj. 52, str. 314.

⁵⁴ Garašić, op. cit. u bilj. 52, str. 312.

⁵⁵ Bodul Dejan/Ružić Eva, Pravni položaj kreditnih institucija kao privilegiranih vjerovnika, Zbornik radova veleučilišta u Šibeniku, 2023, vol. 17., br.1.-2., str. 65.-80., str. 74.

⁵⁶ Čuveljak, op. cit. u bilj. 8, str. 332.

Važno je napomenuti da institut sudskog ukidanja odluke skupštine vjerovnika nema za cilj lišiti stečajne vjerovnike njihovog prava da odlučuju o gospodarskoj sudbini stečajnog dužnika i načinu namirenja njihovih tražbina. Stečajni vjerovnici snose rizik donošenja pogrešnih odluka. Međutim, ako bi navedena odluka bila donesena temeljem nedostatka potrebnih informacija za donošenje iste, takva bi se odluka mogla ukinuti. To bi bilo na primjer u slučaju kad stečajni upravitelj namjerno prešućuje važne informacije.⁵⁷

Stečajni sudac, primjenom instituta ukidanja odluke skupštine vjerovnika propisanog odredbom čl. 108. st. 1. SZ-a, dužan je ispitati zakonitost odluke koju je skupština vjerovnika donijela, odnosno, je li odluka u skladu sa zajedničkim interesom stečajnih vjerovnika. Ako ocijeni da je odluka u suprotnosti sa zajedničkim interesom stečajnih vjerovnika, dužan je ukinuti tu odluku skupštine vjerovnika.

Vjerovnici dužnika u stečajnom postupku često imaju različite interese pa prilikom donošenja pojedinih odluka, umjesto da štite zajednički interes svih vjerovnika, oni nastoje zaštititi svoj vlastiti interes. U takvoj su poziciji posebno vjerovnici s većim tražbinama.

Imajući u vidu činjenicu da na skupštine vjerovnika ne dolazi većina vjerovnika te da uglavnom dolaze oni koji su zainteresirani za donošenje određene odluke, cilj uvođenja instituta sudskog ukidanja odluka skupštine vjerovnika jest sprječavanje vjerovnika s velikim tražbinama da donose odluke koje su u suprotnosti sa zajedničkim interesom svih vjerovnika. Drugim riječima, cilj instituta ukidanja odluke skupštine vjerovnika jest sprječavanje iskorištavanja pravila o glasovanju te mogućnost ukidanja onih odluka koje bi išle u korist samo jednog ili više vjerovnika, a na štetu zajedničkog interesa ostalih stečajnih vjerovnika.

Postavlja se pitanje mogućnosti ukidanja odluke skupštine vjerovnika ako nije u zajedničkom interesu ostalih vjerovnika. Sukladno članku 108. stavak 1. SZ-a sud vodi računa samo o zajedničkom interesu stečajnih vjerovnika pa bi ukidanje odluke skupštine koja nije u zajedničkom interesu svih vjerovnika bilo u suprotnosti sa SZ-om. Prema profesoricu Garašić odluka VTSRH pod. posl. br. PŽ-542/01 od 17. srpnja 2001., u kojoj je on zauzeo stajalište da će sud ukinuti odluku skupštine vjerovnika kad je ona općenito štetna za namirenje svih vjerovnika koji se namiruju iz stečajne mase, u suprotnosti je s člankom 108. stavak 1. SZ-a i

⁵⁷Garašić, op. cit. u bilj 52, str. 324.

načelom hitnosti stečajnog postupka, a budući da bi zahtijevalo od suda da utvrđuje interes ostalih vjerovnika.⁵⁸ Pod ostalim vjerovnicima ne misli se samo na ostale stečajne vjerovnike već i na razlučne vjerovnike i vjerovnike stečajne mase.

Predmet sudskog ukidanja su odluke skupštine vjerovnika koje zahtijevaju daljnje izvršavanje, primjerice odluka kojom se stečajnom upravitelju nalaže da se nastavi s poslovanjem dužnika (čl. 217. st. 2. SZ) ili odluka kojom se određuje revizija poslovanja stečajnog upravitelja (čl. 228. st. 2. toč. 2. SZ), i drugo. No, predmet ukidanja mogu biti kao i odluke kojima se određuje propuštanje neke radnje, primjerice, odluka kojom se stečajnom upravitelju ne daje suglasnost za nastavak parničnog postupka u kojem je stečajni dužnik stranka (čl. 230. st. 2. toč. 3. SZ), premda su izgledi za uspjeh stečajnog dužnika u tom postupku dobri i eventualni uspjeh bi se pozitivno odrazio na obim stečajne mase ili odluka kojom se stečajnom upravitelju zabranjuje sklapanje određenog pravnog posla (čl. 230. st. 1., st. 2. toč. 1. SZ), premda bi se njime povećala stečajna masa.⁵⁹

Posebno se postavlja pitanje može li sud ukinuti nezakonitu odluku skupštine vjerovnika.

Ako je skupština vjerovnika sazvana bez prijedloga ovlaštenog predlagatelja, ako vrijeme, mjesto i dan održavanja skupštine vjerovnika nisu bili objavljeni na e-Oglasnoj ploči sudova sukladno zakonu, ako skupštinu nije sazvao sud ili ju je sazvao ali je nije vodio te ako su na dotičnoj skupštini povrijeđena pravila o glasovanju vjerovnika, odluke donesene na takvom „skupu“ bile bi nezakonite. S obzirom na to da takva odluka ne proizvodi pravni učinak, u literature se smatra da ona ne može biti niti predmet ukidanja od strane suda u stečajnom postupku⁶⁰.

Skupštinu vjerovnika saziva sud. Ako bi netko drugi sazvao vjerovnike te ako bi se i održao skup koji je sazvao netko od neovlaštenih, taj skup se ne bi smatrao skupštinom vjerovnika. Odluke koje bi u takvom slučaju bile donesene ne bi bile obvezujuće, odnosno bile bi bez pravnog učinka.⁶¹

⁵⁸ Garašić, op. cit. u bilj. 52, str. 324.-325.

⁵⁹ Detaljnije o tome Garašić, op. cit. u bilj. 52, str. 316.

⁶⁰ Garašić, op. cit. u bilj. 52, str. 314.-315.

⁶¹ Hrastinski Jurčec, op. cit. u bilj. 3, str. 174.

Isto tako i VTSRH smatra da odluka skupštine vjerovnika koja nije donesena na zakonit način ne proizvodi nikakve pravne učinke, te se smatra da nije niti donesena. Budući da takva odluka uistinu i ne postoji, ista niti ne može biti predmetom ukidanja od strane stečajnog suca.⁶²

Kako će stečajni sudac postupiti ako ovlašteni predlagatelj podnese prijedlog za ukidanje nezakonite odluke skupštine vjerovnika? U literaturi se smatra da bi stečajni sudac takav zahtjev trebao smatrati prijedlogom za utvrđivanje ništetnosti određene odluke te da bi sukladno tome trebao donijeti deklaratorno rješenje kojim se utvrđuje ništetnost određene odluke skupštine vjerovnika. Pri tome se posebno ističe da sud sukladno članku 327. stavak 1. ZOO-a na ništetnost pazi po službenoj dužnosti i da se na nju može pozivati svaka zainteresirana osoba. Ipak, radi veće pravne sigurnosti i jasnoće, zakonodavac bi u članku 108. SZ-a trebao dodati novi stavak 4. i propisati da će sud po prijedlogu vjerovnika, stečajnog upravitelja ili dužnika pojedinca ili po službenoj dužnosti rješenjem utvrditi ništetnost odluke skupštine vjerovnika.⁶³

Spomenimo da sud prema njemačkom pravu mora ukinuti odluku skupštine vjerovnika, ako ona proturječi zajedničkom interesu insolventijskih vjerovnika, a to predloži razlučni vjerovnik, insolventijski vjerovnik koji nije nižeg isplatnog reda ili insolventijskih upravitelj (§ 78. st. 1. InsO).

6.2. Ukidanje odluke skupštine vjerovnika po zahtjevu ovlaštene osobe

Zahtjev za ukidanje odluke skupštine vjerovnika mora biti podnesen od strane ovlaštenog predlagatelja, mora biti pravovremen i imati sadržaj po kome se može postupiti.

Spomenuto je već da zahtjev za ukidanje odluke skupštine vjerovnika sukladno članku 108. stavak 1. SZ-a može podnijeti razlučni vjerovnik, stečajni vjerovnik koji nije nižeg isplatnog reda i stečajni upravitelj.

⁶² VTSRH, Pž-5101/08 od 27. kolovoza 2008., objavljeno u knjizi: *Čuveljak*, op. cit. u bilj. 8, str. 335.

⁶³ *Garašić*, op. cit. u bilj. 52, str. 315.-316.

Podimo od stečajnog vjerovnika. Pod pojmom stečajnog vjerovnika podrazumijeva se osobni vjerovnik dužnika koji u vrijeme otvaranja stečajnog postupka ima koju imovinskopравnu tražbinu prema njemu (čl. 137. st. 1. SZ).

Vjerovnici čije su tražbine utvrđene razvrstavaju se u isplatne redove. Imamo više i niže isplatne redove. Poslije tražbina viših isplatnih redova, namiruju se tražbine nižih isplatnih redova.

U tražbine prvog višeg isplatnog reda ulaze: tražbine radnika i prijašnjih dužnikovih radnika nastale do otvaranja stečajnog postupka iz radnog odnosa; tražbine proračuna, zavoda ili fondova u skladu s posebnim propisima u visini pripadajućeg dijela ukupnog troška plaće ili naknade plaće; otpremnine do iznosa propisanoga zakonom odnosno kolektivnim ugovorom i tražbine po osnovi naknade štete pretrpljene zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti (čl. 138. st. 1. SZ).

U tražbine drugoga višega isplatnog reda ulaze sve ostale tražbine prema dužniku, osim onih koje su razvrstane u niže isplatne redove (čl. 138. st. 2. SZ).

Nakon tražbina viših isplatnih redova, kao tražbine nižih isplatnih redova namiruju se prema navedenom redoslijedu: 1. kamate na tražbine stečajnih vjerovnika od otvaranja stečajnoga postupka; 2. troškovi koji za pojedine vjerovnike nastanu njihovim sudjelovanjem u postupku; 3. novčane kazne izrečene za kazneno ili prekršajno djelo i troškovi kaznenoga ili prekršajnoga postupka; 4. tražbine za besplatnu činidbu dužnika; 5. tražbine za povrat zajma kojim se nadomješta kapital nekoga člana društva ili odgovarajuće tražbine (čl. 139. st. 1. SZ). Tražbine za koje je između vjerovnika i dužnika ugovoreno da će u stečajnom postupku biti nižega isplatnoga reda, u slučaju dvojbe, namirivat će se nakon tražbina iz članka 139. stavka 1. SZ-a (čl. 139. st. 2. SZ). Kamate na tražbine stečajnih vjerovnika nižih isplatnih redova i troškovi koji za te vjerovnike nastanu njihovim sudjelovanjem u postupku istoga su reda kao i tražbine tih vjerovnika (čl. 139. st. 3. SZ).

Osim stečajnih vjerovnika čije su tražbine utvrđene u stečajnom postupku, pravo na podnošenje prijedloga za ukidanje odluke skupštine vjerovnika imaju i vjerovnici čije su tražbine osporene. Uskraćivanjem prava na podnošenje zahtjeva za ukidanje odluka skupštine koje su u suprotnosti sa zajedničkim interesom stečajnih vjerovnika vjerovnicima kojima je neosnovano osporena tražbina, onemogućilo bi se tim vjerovnicima da oni zaštite svoj i zajednički interes vjerovnika u stečajnom postupku.

Članak 108. st. 1. SZ-a izričito dozvoljava i razlučnim vjerovnicima da zahtijevaju ukidanje odluke skupštine vjerovnika, ako je ona protivna zajedničkom interesu stečajnih vjerovnika. Razlučni vjerovnici su vjerovnici koji imaju založno pravo ili pravo na namirenje na kojoj stvari ili pravu koji su upisani u javnoj knjizi, te kao takvi u stečajnom postupku imaju pravo odvojenog namirenja na toj stvari ili pravo unovčenja prema odredbama članka 248. SZ-a (čl. 149. SZ). Razlučni vjerovnici su i vjerovnici čija prava proizlaze iz sudskoga ili javnobilježničkoga osiguranja tražbine prijenosom vlasništva stvari ili prijenosom prava, jer im SZ izričito daje položaj razlučnog vjerovnika u stečajnom postupku (čl. 150. st. 1. SZ). Nadalje, vjerovnici koji na nekom predmetu iz stečajne mase imaju kakvo založno pravo koje nije upisano u javnu knjigu, također imaju u skladu sa SZ-om, pravo na odvojeno namirenje svoje tražbine, kamata i troškova iz vrijednosti založenog predmeta (čl. 151. st. 1. SZ). S njima su izjednačeni i: 1. vjerovnici kojima je dužnik radi osiguranja njihove tražbine predao neku pokretnu stvar ili prenio neko pravo; 2. vjerovnici koji imaju pravo zadržanja nekog predmeta, jer su nešto upotrijebili u korist toga predmeta, u mjeri u kojoj njihova tražbina po toj osnovi ne prelazi još postojeću korist; 3. vjerovnici koji pravo zadržanja imaju na temelju zakona; te 4. Republika Hrvatska, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te druge javne pravne osobe, ako predmet za koji postoji obveza plaćanja carine ili poreza po zakonu služi osiguranju javnih davanja (čl. 152. toč. 1.-4. SZ). No, postavlja se pitanje kako će razlučni vjerovnik uopće moći postaviti zahtjev za ukidanje odluke skupštine vjerovnika koji se mora postaviti na istoj skupštini na kojoj je odluka donijeta (čl. 108. st. 2. SZ), jer Stečajni zakon iz 2015. godine više ne ovlašćuje razlučne vjerovnike na sudjeluju na skupštini vjerovnika (čl. 103. st. 1. SZ).⁶⁴

Pravo na podnošenje zahtjeva za ukidanje odluke skupštine vjerovnika prema izričitoj odredbi članka 108. stavka 1. SZ-a ima i stečajni upravitelj. Prilikom podnošenja zahtjeva za ukidanje odluke skupštine vjerovnika on mora voditi računa o zajedničkom interesu svih stečajnih vjerovnika.

Mogućnost ukidanja odluke skupštine vjerovnika daje stečajnom sucu jednu vrstu kontrole rada skupštine vjerovnika.

⁶⁴ Detaljnije o tome *Garašić*, op. cit. u bilj. 52, str. 330.-332.

VTSRH je rješenjem pod poslovnim brojem PŽ-1419/14⁶⁵ odbio žalbu stečajnog vjerovnika i potvrdio rješenje Trgovačkog suda u Zagrebu, a kojim rješenjem je ukinuta odluka skupštine vjerovnika kojom je odlučeno da će se povući tužba kod Trgovačkog suda u Zagrebu. Tako je prvostupanjski sud riješio jer je ocijenio da je navedena odluka skupštine vjerovnika u suprotnosti sa zajedničkim interesom stečajnih vjerovnika, osim interesa vjerovnika koji je izjavio žalbu. Za odluku donesenu na skupštini vjerovnika glasovao je samo stečajni vjerovnik koji je izjavio žalbu, dok su preostali stečajni vjerovnici prisutni na skupštini vjerovnika glasovali protiv te odluke te su oni ujedno zatražili od stečajnog suca da tu odluku ukine. Upravo zbog toga što je žalitelj vjerovnik s najvećom utvrđenom tražbinom i kao takav u mogućnosti donijeti svaku predloženu odluku s obzirom na prevladavajući glas s kojim sudjeluje u donošenju odluke te je *de facto* jedino on svojim glasom na skupštini vjerovnika i izglasao donošenje odluke o povlačenju tužbe u parnici u kojoj se nalazi u položaju tuženika, očito je da je donošenje odluke o povlačenju tužbe u parnici pred Trgovačkim sudom u Zagrebu samo u njegovu interesu, a ne i u interesu preostalih stečajnih vjerovnika stečajnog dužnika. Stoga su preostali stečajni vjerovnici koji su na skupštini vjerovnika glasovali protiv donesene odluke o povlačenju tužbe, odmah nakon što je stečajni sudac utvrdio da je donesena odluka o povlačenju tužbe, zatražili od stečajnog suca ukidanje te odluke te je sud prvog stupnja postupajući po njihovu zahtjevu pravilno ukinuo tu odluku skupštine vjerovnika.

VTSRH je rješenjem pod poslovnim brojem PŽ-9482/13⁶⁶ potvrdio rješenje Trgovačkog suda u Zagrebu. Pobijanim rješenjem stečajni sudac je ukinuo odluku skupštine vjerovnika donesenu 14. listopada 2013. kojom nije dana suglasnost stečajnom upravitelju preuzeti parnicu koja se vodi pred tim sudom. U obrazloženju se navodi da je pravilna ocjena osnovanosti razloga za ukidanje odluke skupštine vjerovnika jer bi omjer namirenja bio veći ako se parnični postupak dovrši s učinkom pravomoćne sudske odluke tako da stečajni dužnik uspije u parnici. Žalitelj, odnosno stečajni vjerovnik u ovom stečajnom postupku, vjerovnik je s najvećom utvrđenom tražbinom i u mogućnosti je donijeti svaku predloženu odluku s obzirom na prevladavajući broj glasova s kojima sudjeluje u donošenju odluke. Druga je odlučna činjenica da je takvu odluku stečajni vjerovnik izglasao upravo u odnosu na parnicu u kojoj se sam nalazi u poziciji tuženika, a da su vjerovnici koji su na skupštini bili prisutni glasovali za davanje

⁶⁵ VTSRH, PŽ-1419/14 od 26. veljače 2014., dostupno na www.iusinfo.hr, posjećeno dana 24. lipnja 2024.

⁶⁶ VTSRH, PŽ-9482/13 od 26. studenog 2013., dostupno na www.iusinfo.hr, posjećeno dana 24. lipnja 2024.

suglasnosti stečajnom upravitelju za preuzimanje parnice. Prvostupanjski je sud pravilno ocijenio da je sporna odluka donijeta preglasavanjem, s obzirom na većinu glasova koje na skupštini ima žalitelj kao stečajni vjerovnik i da je takva odluka u suprotnosti sa zajedničkim interesom stečajnih vjerovnika, naročito vjerovnika koji su glasovali za vođenje te parnice koji nemaju realne mogućnosti namirenja u ovom stečajnom postupku osim eventualno iz iznosa s osnove tražbine naknade štete, kojeg će dužnik potencijalno ostvariti u navedenoj parnici.

Prema članku 108. stavku 2. SZ, sud je o zahtjevu za ukidanje odluke skupštine vjerovnika dužan odlučiti odmah na istoj skupštini, a u složenijim slučajevima može odgoditi donošenje odluke za osam dana od dana održavanja skupštine. Iz navedenog proizlazi zaključak da je zahtjev za ukidanje odluke skupštine vjerovnika potrebno podnijeti na istoj skupštini na kojoj je odluka i donesena. Ako bi se zahtjev za ukidanje odluke podnio nakon završetka skupštine vjerovnika na kojoj je odluka donesena, isti bi trebalo odbaciti kao nepravovremen.

Postavlja se pitanje forme zahtjeva za ukidanje odluke skupštine vjerovnika.⁶⁷ S obzirom da se o zahtjevu za ukidanje odluke skupštine u pravilu odlučuje odmah na toj istoj skupštini (čl. 108. st. 2. SZ) te da se i zahtjev podnosi na ročištu na kome je odluka skupštine donesena, u praksi se zahtjev podnosi u pravilu usmeno te se njegov sadržaj unosi na zapisnik. Zahtjev bi se mogao podnijeti i u obliku podneska premda ne postoji potreba za tim. Forma zahtjeva za ukidanje odluke skupštine vjerovnika nije propisana zakonom.

Prema njemačkom pravu pravo podnošenja prijedloga za ukidanje odluke skupštine vjerovnika u insolventijskom postupku imaju razlučni vjerovnik, insolventijski vjerovnik koji nije nižeg isplatnog reda te insolventijski upravitelj (§ 78. st. 1. InsO).

6.3. Ukidanje odluke skupštine vjerovnika po službenoj dužnosti

Stečajni sudac može iznimno i po službenoj dužnosti ukinuti odluku skupštine samo ako je ona u suprotnosti sa zajedničkim interesom stečajnih vjerovnika, a da bi to učinio, bilo bi

⁶⁷ Čuveljak, op. cit. u bilj. 8, str. 332.

prije toga potrebno utvrditi u čemu je ta odluka i s kojim zajedničkim interesom stečajnih vjerovnika u suprotnosti.

Stečajni sudac ocjenjujući, da li je neka odluka skupštine vjerovnika suprotna zajedničkom interesu stečajnih vjerovnika, može sagledavajući ukupno sve odlučne činjenice, ocijeniti do stupnja vjerojatnosti radi li se o odluci koja je suprotna zajedničkom interesu stečajnih vjerovnika.

Do ukidanja odluka skupštine od strane suda može doći zbog brojnih razloga. Budući da se odluke donose većinom glasova vjerovnika nazočnih na skupštini, mnoge odluke donesene na takav način nisu u skladu s interesom svih vjerovnika. Međutim, sve takve odluke sud neće ukinuti po službenoj dužnosti već će svaku odluku cijeliti samu po sebi. Imajući u vidu sve okolnosti konkretnog stečajnog postupka, kao i interese stečajnih vjerovnika koji nisu bili nazočni, sud će procijeniti da li je donesena odluka u zajedničkom interesu svih stečajnih vjerovnika.

VTSRH je rješenjem pod poslovnim brojem PŽ-7072/2019⁶⁸ ukinuo rješenje Trgovačkog suda u Dubrovniku. Rješenjem Trgovačkog suda u Dubrovniku ukinuta je odluka skupštine vjerovnika koja glasi: „Osniva se odbor vjerovnika od 3 člana u koji se izabiru C. Č., Ministarstvo i G. p. Z. d.o.o.“. Ovdje se napominje da je osnivanje odbora vjerovnika autonomna odluka stečajnih vjerovnika i upravo je u zajedničkom interesu stečajnih vjerovnika. Sud ne može ukinuti odluku o osnivanju odbora vjerovnika, on može samo preispitati je li sastav tog osnovanog odbora vjerovnika u skladu sa zakonom. S obzirom na to da sastav odbora vjerovnika prema utvrđenju prvostupanjskog suda nije u skladu s odredbom čl. 96. st. 2. SZ, on može ukinuti jedino odluku o sastavu osnovanog odbora vjerovnika, odnosno izbor pojedinog člana tog odbora.

VTSRH je rješenjem pod poslovnim brojem PŽ-42/09⁶⁹ potvrdio rješenje Trgovačkog suda u Splitu. Pobijanim rješenjem ukinuta je po službenoj dužnosti odluka skupštine vjerovnika kojom su vjerovnici odlučili da se nastavlja poslovanje stečajnog dužnika jer je sud ocijenio da je takva odluka skupštine u suprotnosti sa zajedničkim interesima stečajnih

⁶⁸ VTSRH, PŽ-7072/2019 od 11. prosinca 2019., dostupno na www.iusinfo.hr, posjećeno dana 24. lipnja 2024.

⁶⁹ VTSRH, PŽ-42/09 od 17. veljače 2009., dostupno na www.iusinfo.hr, posjećeno dana 24. lipnja 2024.

vjerovnika, koji u razdoblju od šest godina koliko traje stečajni postupak, osim ranijih zaposlenika i to sa 65% svojih tražbina i vjerovnika stečajne mase, nisu namireni iz dobiti ostvarene od obavljanja djelatnosti u stečaju, a prodaja imovine do sada nijedan puta nije oglašena. Sud je zaključio da se unovčenjem imovine i prava može očekivati podmirenje većeg dijela priznatih tražbina svih vjerovnika u kraćem razdoblju, dok se obavljanjem djelatnosti radi eventualno potpunog namirenja svih priznatih obaveza vjerovnika može očekivati za narednih devet godina, uz uvjet da budu postignuti isti poslovni rezultati, te da obaveze iz poslovanja dodatno ne terete stečajnu masu. Glede imovine o kojoj se vode parnice sud je ocijenio da se radi samo o mogućnosti stjecanja naknadne stečajne mase, no ne vidi da bi te parnice trebale utjecati na zaključenje stečajnog postupka, odnosno na diobu koja bi se provela nakon ostvarene prodaje, jer bi stečajni upravitelj nastavio voditi sporove za račun stečajne mase. Odluku kojom je ukinuo odluku skupštine vjerovnika sud je temeljio na odredbi čl. 38.f Stečajnog zakona iz 1996. godine. U odnosu na žalbene navode sud je naveo da se ne može uzeti opravdanim razlogom za donošenje odluke o nastavku poslovanja stečajnog dužnika okolnost da je dio vjerovnika namiren iz prihoda od dosadašnje djelatnosti, jer je skupno namirenje vjerovnika stečajnog dužnika, unovčenje njegove imovine i podjela prikupljenih sredstava jedan od dvaju osnovnih ciljeva stečajnog postupka, dok je postupanje mimo pravila o redovnom stečaju dopušteno na temelju stečajnog plana, osobito kada se radi o održavanju njegove djelatnosti. Pri tome je neodlučno što žalitelji drže da je u postupku privatizacije sva vrijedna imovina pripala društvu Laurus d.o.o. i što stečajni dužnik ima u vlasništvu samo pokretnine, a smatra da je dosjelošću stekao pravo vlasništva na nekretninama. Prema stajalištu drugostupanjskog suda, točno je, kako je to i prvostupanjski sud u svom obrazloženju rješenja naveo, da je stečajni upravitelj u skladu s člankom 27. SZ-a bio dužan unovčiti imovinu koja ulazi u stečajnu masu kako bi se pristupilo završnoj diobi, pošto se ona sastoji uglavnom od pokretnina, te da se daljnje obavljanje djelatnosti ukazuje neprihvatljivom, s obzirom na to da nema zapreke da se sva imovina unovči, jer u odnosu na imovinu koja čini stečajnu masu nema spora kako upravnog tako ni sudskog. Po mišljenju drugostupanjskog suda, ono što je u zajedničkom interesu svih vjerovnika je djelotvorno postupanje po pravilima o redovnom stečaju, koja vjerovnici kroz svoje odluke u ovom predmetu i dalje opstruiraju. Stoga je drugostupanjski potvrdio odluku prvostupanjskog suda o ukidanju odluke skupštine vjerovnika. Ovdje se otvara pitanje nisu li prvostupanjski i drugostupanjski u ovom predmetu prekoračili granice svojih ovlaštenja i upustili se u procjenu gospodarskih učinaka odluke skupštine vjerovnika i time narušili načelo vjerovničke autonomije. Postavlja se pitanje da li sud po službenoj dužnosti može ukinuti odluku skupštine vjerovnika koju je donio samo jedan vjerovnik, odnosno kad u stečajnom

postupku imamo samo jednog vjerovnika. Da bi odgovorili na navedeno pitanje prije svega je potrebno odgovoriti na pitanje da li je navedeni vjerovnik takvom odlukom oštetio druge vjerovnike. S obzirom na to da u navedenom slučaju nema drugih vjerovnika, logično je da je vjerovnik takvom odlukom oštetio samo svoj interes pa sukladno zakonskoj regulativi sud niti ne može ukinuti takvu odluku. VTSRH je rješenjem pod poslovnim brojem PŽ- 6684/2018⁷⁰ ukinuo rješenje Trgovačkog suda u Splitu, Stalne službe u Dubrovniku kojom je odlučeno da će se imovina dužnika prodati neposrednom pogodbom vjerovniku M. L. O. po procjeni sudskog vještaka građevinske struke, prijebojem danih pozajmica. U konkretnom slučaju sud je ukidanjem odluke skupštine vjerovnika koju je donio samo jedan vjerovnik, žalitelj, pokušao zaštititi žalitelja od samog sebe, što je protivno svrsi i smislu citirane odredbe. U ovom slučaju nema zajedničkog interesa vjerovnika koji bi bili ugroženi donošenjem odluke skupštine vjerovnika pa, neovisno o odredbama o dopuštenosti prijeboja iz čl. 176. SZ-a, nema mjesta primjeni članka 108. stavka 1. SZ-a.

Njemačko pravo ne predviđa mogućnost da sud po službenoj dužnosti, dakle, bez prijedloga razlučnoga vjerovnika ili insolventijskog vjerovnika koji nije nižeg isplatnog reda ili insolventijskog upravitelja, ukinu odluku skupštine vjerovnika u insolventijskom postupku.

6.4. Odluka o zahtjevu za ukidanje odluke skupštine vjerovnika

O zahtjevu za ukidanje sud je dužan odlučiti odmah na toj skupštini, a u složenijim slučajevima može odgoditi donošenje odluke za osam dana od dana održavanja skupštine (čl. 108. st. 3. SZ).

Sud će odbaciti zahtjev za ukidanjem odluke skupštine vjerovnika, ako nisu ispunjene procesne pretpostavke za odlučivanje o zahtjevu.

Sud će prihvatiti zahtjev za ukidanjem odluke skupštine vjerovnika i rješenjem ukinuti dotičnu odluku, ako je ona protivna zajedničkom interesu stečajnih vjerovnika. Zakon izričito propisuje da se to rješenje objavljuje na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova (čl. 108. st. 3.

⁷⁰ VTSRH, PŽ-6684/2018 od 05. prosinca 2018., dostupno na www.iusinfo.hr, posjećeno dana 24. lipnja 2024.

reč. 1. SZ). Dakle, riječ je o takozvanoj javnoj objavi koja se mora provesti čak i onda kad se rješenje o ukidanju odluke skupštine vjerovnika objavljuje na samoj skupštini vjerovnika. Smisao je javne objave navedene sudske odluke da se svi sudionici stečajnog postupka upoznaju s tom sudskom odlukom, a posebno je važno da se s njome upoznaju oni koji imaju pravo žalbe protiv nje. Dostava se smatra obavljenom istekom osmoga dana od dana objave na e-Oglasnoj ploči sudova i prvog sljedećeg dana po isteku osmoga dana objave počinje teći rok za žalbu.⁷¹

Ako sud smatra da pobijana odluke skupštine vjerovnika nije protivna zajedničkom interesu stečajnih vjerovnika, odbit će zahtjev za njezinim ukidanjem.

Treba uzeti u obzir da sud nije ovlašten preinačiti odluku koju je donijela skupština vjerovnika. Naime, polazeći od činjenice da se stečajni postupak vodi radi namirenja vjerovnika, da je vjerovnicima dana autonomija u njihovom postupanju te da skupština vjerovnika sukladno SZ-u ima ovlaštenje donositi brojne odluke važne za sami tijek postupka, logično je zaključiti da zadiranje suda u donesene odluke ne bi bilo u skladu sa Zakonom te da je i ukidanje odluka od strane suda predviđeno samo u iznimnim situacijama.

6.5. Pravni lijek protiv sudske odluke o zahtjevu za ukidanjem odluke skupštine vjerovnika

Stečajni zakon samo izričito propisuje da pravo na posebnu žalbu protiv rješenja kojim se ukida odluka skupštine vjerovnika ima svaki razlučni vjerovnik i svaki stečajni vjerovnik koji nije nižega isplatnog reda (čl. 108. st. 3. reč. 2. SZ). Iz navedene odredbe može se zaključiti da stečajni upravitelj, koji sukladno članku 108. stavak 1. SZ-a može podnijeti prijedlog za ukidanje odluke skupštine vjerovnika, nema pravo na posebnu žalbu.

Kada je riječ o žalbi protiv rješenja kojim se odbacuje ili odbija zahtjev za ukidanjem odluke skupštine vjerovnika, SZ nema izričite odredbe o tome, pa proizlazi da treba primijeniti opće odredbe o žalbi u stečajnom postupku koje su sadržane u njegovom članku 19. stavku 1.-

⁷¹ Garašić, op. cit. u bilj. 52, str. 343.-345.

6. Tim odredbama, nažalost, manjka preciznosti, te nije sasvim jasno bi li žalba protiv tih dvaju rješenja bila dozvoljena ili ne.⁷²

SZ bi trebao i izričito regulirati pitanje prava na podnošenje žalbe protiv rješenja kojim je utvrđena ništetnost odluke skupštine vjerovnika.

S obzirom na to da drugostupanjsko sudske rješenje kojim se odlučuje o žalbi protiv rješenja prvostupanjskog suda koje se tiče ukidanja odluke skupštine vjerovnika nije rješenje kojim se pravomoćno završava stečajni postupak, protiv takvog rješenja revizija ne bi bila moguća (čl. 400. ZPP-a u vezi s čl. 10. SZ-a).

Prijedlog za ponavljanje postupka u stečajnom postupku se ne može podnijeti (čl. 19. st. 8. SZ).

Njemački zakonodavac je izričito dozvolio žalbu protiv sudske odluke kojom je ukinuta odluka skupštine vjerovnika razlučnom vjerovniku kao i stečajnom vjerovniku koji nije nižeg isplatnog reda (§ 78. st. 2. reč. 2. InsO). Isto tako je njemački zakonodavac izričito dozvolio žalbu protiv sudske odluke kojom je odbijen prijedlog za ukidanjem odluke skupštine vjerovnika (§ 78. st. 2. reč. 3. InsO).

6.6. Druga odluka skupštine vjerovnika koja mijenja ranije donesenu odluku

Članak 107. stavak 3. SZ-a izričito propisuje da vjerovnici svoje odluke koje donesu na skupštini vjerovnika mogu izmijeniti na kasnijim ročištima. Obrazloženje navedenog ovlaštenja skupštine vjerovnika može se pojasniti njenom ulogom u stečajnom postupku te polazeći od činjenice da se okolnosti vezane za donošenje neke odluke tijekom postupka mijenjaju te donesena odluka postaje nesvrishodna.

Budući da se stečajni postupak vodi u interesu vjerovnika, logično je da vjerovnici nisu vezani za ranije donesene odluke. Tako primjerice i nakon izvještajnog ročišta vjerovnici mogu iskazati nepovjerenje stečajnom upravitelju i imenovati novog stečajnog upravitelja. Vjerovnici

⁷² Detaljnije o tome *Garašić*, op. cit. u bilj. 52, str. 343.

će to učiniti ako su nezadovoljni njegovim radom. U tom će slučaju sud donijeti rješenje kojim potvrđuje odluku skupštine vjerovnika o razrješenju ranijeg stečajnog upravitelja i imenovanju novog.⁷³

Iako vjerovnici mogu mijenjati ranije donesene odluke, ostala tijela stečajnog postupka su obvezna provoditi te njihove odluke.

⁷³ Čuveljak, op. cit. u bilj. 8, str. 329.

7. ZAKLJUČAK

Nakon provedenog istraživanja instituta skupštine vjerovnika u stečajnom postupku prema hrvatskom SZ-u i njemačkom Insolventenrechtnom zakoniku smatram da su pravila o njoj u hrvatskom pravu u najvećoj mjeri dobro propisana, posebice kada je riječ o sazivanju skupštine vjerovnika, njezinom vođenju od strane suda kao i ovlastima tog tijela vjerovnika. Uzor za hrvatskog zakonodavca su ionako bila pravila njemačkog prava.

Ipak, postoje određeni elementi u pravilima koji mogu biti poboljšani, i koje bi hrvatski zakonodavac prilikom narednih izmjena i dopuna SZ-a u pogledu skupštine vjerovnika trebao uzeti u razmatranje.

Razlučni vjerovnici koji nisu ujedno i stečajni vjerovnici za dio tražbine koji nije pokriven vrijednošću predmeta razlučnog prava nemaju pravo sudjelovanja i prava glasa na skupštini (čl. 103. st. 1.; čl. 106. st. 1. SZ), ali ih SZ proturječno ovlašćuje da zahtijevaju ukidanje odluke skupštine vjerovnika (čl. 108. st. 1. SZ), premda oni na njoj ne mogu sudjelovati, a zahtjev za ukidanje te odluke se može postaviti samo na istoj skupštini na kojoj je donijeta odluka skupštine koja se želi ukinuti. Nije jasno, zašto je hrvatski zakonodavac isključio razlučne vjerovnike od mogućnosti sudjelovanja na skupštinama vjerovnika.

Prema članku 105. stavku 2. SZ-a smatra se da je na skupštini vjerovnika odluka donesena ako zbroj iznosa tražbina stečajnih vjerovnika koji su glasovali za neku odluku iznosi više od zbroja iznosa tražbina vjerovnika koji su glasovali protiv te odluke, ako Stečajni zakon za donošenje pojedine odluke nije drukčije određeno. Ista potrebna većina vrijedi i za situaciju kada skupština želi izglasati drugog stečajnog upravitelja, dakle, nema posebnog dodatnog pravila (čl. 87. st. 2. SZ). To nije dobro rješenje, jer omogućava da vjerovnici s velikim tražbinama odlučuju o imenovanju drugog stečajnog upravitelja, ako nisu zadovoljni sa stečajnim upraviteljem kojeg je imenovao sud, što može djelovati na stečajnog upravitelja imenovanog od strane suda da i nesvjesno u većoj mjeri uzima u obzir interese tih vjerovnika, a ne svih stečajnih vjerovnika. Primjerice u njemačkom pravu u toj situaciji dodatno je potrebno da za imenovanje novog insolventenrechtnog upravitelja glasa i većina vjerovnika koji su glasovali (§ 57. reč. 2. InsO), dakle nije dostatno kao za druge odluke skupštine vjerovnika da zbroj tražbina onih koji su glasovali za neku odluku prelazi polovicu zbroja iznosa tražbina vjerovnika koji su glasovali. (§ 76. st. 2. InsO). Slično bi trebalo propisati i u hrvatskom pravu.

Određeni problemi postoje kod sudskog ukidanja odluka skupština vjerovnika u samoj sudskoj praksi. Tim se institutom na određen način ograničuje autonomija vjerovnika u stečajnom postupku, pa pravila o ukidanju tih odluka moraju biti vrlo precizna i uravnotežena. Naime, njihova je svrha da se spriječe situacije u kojima bi vjerovnici s velikim tražbinama iskoristili pravila o glasovanju i zbog vlastitih pojedinačnih interesa skupštini nametnuli odluke koje su u protivnosti s zajedničkim interesom svih stečajnih vjerovnika. Stoga je za pravilnu primjenu pravila o sudskom ukidanju odluke skupštine vjerovnika od presudne važnosti da se ispravno tumači izraz „zajednički interes stečajnih vjerovnika“ sadržan u članku 108. stavku 1. SZ-a. Pod time treba razumijevati najbolje moguće namirenje stečajnih vjerovnika bilo da je riječ o unovčenju predmeta stečajne mase u uobičajenom redovnom stečajnom postupku i diobi postignutog utrška tim vjerovnicima u samom stečajnom postupku, bilo da je riječ o namirenju stečajnih vjerovnika putem stečajnog plana u pravilu nakon pravomoćno okončanog stečajnog postupka prema odredbama tog plana. Sud svakako nije ovlašten ocjenjivati gospodarsku primjerenost donijetih odluka skupštine vjerovnika, jer primarno vjerovnici odlučuju hoće li se poslovanje stečajnog dužnika nakon izvještajnog ročišta nastaviti ili ne, kao i načinu namirenja njihovih tražbina. Važno je naglasiti da se odluka skupštine vjerovnika ukida kad je riječ o zaštiti zajedničkog interesa stečajnih vjerovnika, pri čemu sud ne smije ulaziti u procjenu štetnosti odluke za druge kategorije vjerovnika, kako je pogrešno smatrao Visoki trgovački sud Republike Hrvatske u svojoj odluci PŽ-542/01 od 17. srpnja 2001.⁷⁴

Naglasimo i to, da se može tražiti sudsko ukidanje samo onih odluka skupština vjerovnika koje imaju pravni učinak. Ukidanje ništetnih odluka skupština vjerovnika ne može se tražiti. Slažem se s mišljenjem izraženim u literaturi da bi radi pravne sigurnosti i jasnoće bilo poželjno da se u članku 108. SZ-a doda novi članak 4. koji bi propisivao da će sud po prijedlogu vjerovnika, stečajnog upravitelja ili dužnika pojedinca ili po službenoj dužnosti rješenjem utvrditi ništetnost odluke skupštine vjerovnika.⁷⁵

Kako u hrvatskom pravu (čl. 108. st. 1. SZ), tako i u njemačkom pravu (§ 78. st. 1. InsO) pravo zahtijevanja ukidanja skupštine vjerovnika imaju razlučni vjerovnik, stečajni vjerovnik koji nije nižeg isplatnog reda te stečajni upravitelj. No, dodatno po hrvatskom pravu i sud je

⁷⁴ Odluka je objavljena u knjizi: Čuveljak, op. cit. u bilj. 8, str. 332.-333.

⁷⁵ Garašić, op. cit. u bilj. 52, str. 350.

ovlašten iznimno po službenoj dužnosti, bez zahtjeva ovlaštenih podnositelja, ukinuti odluku skupštine vjerovnika. Tu mogućnost sud bi doista trebao koristiti samo iznimno radi zaštite načela vjerovničke autonomije.

Istaknimo i to da sud može odbaciti zahtjev za ukidanje odluke skupštine, prihvatiti ga i ukinuti odluku skupštine vjerovnika ili odbiti takav zahtjev, u kojem slučaju će odluka skupštine vjerovnika ostati na snazi. Sud nije ovlašten preinačiti odluku skupštine vjerovnika.

SZ ima posebnu odredbu o žalbi protiv rješenja kojim se ukida odluka skupštine vjerovnika (čl. 108. st. 3. reč. 2. SZ), no on ne regulira dovoljno jasno podnošenje žalbe protiv rješenja kojim se zahtjev za ukidanje odluke skupštine vjerovnika odbacuje ili odbija, pa bi to *de lege ferenda* trebalo popraviti. Trebalo bi i izričito urediti pitanje prava na žalbu protiv rješenja suda kojim je odlučeno o ništetnosti odluke skupštine vjerovnika.

Da bi se instituti stečajnog prava pravilno primjenjivali u praksi, uključujući i pravila o skupštini vjerovnika, potrebno je konstantno obrazovanje kako stečajnih sudaca, tako i stečajnih upravitelja, a svakako bi trebalo poraditi i na jačanju znanja i svjesnosti samih vjerovnika stečajnih dužnika o njihovim pravima u stečajnom postupku. Bez tog stručnog znanja svih sudionika u stečajnom postupku, stečajni postupci ne mogu biti brzi i učinkoviti.

8. PRAVNI IZVORI

8.1. Konvencije, međunarodni ugovori, Ustav, zakoni, propisi i dr.

1. Insolvenzordnung-InsO (Insolventijski zakon) od 05. 10. 1994 (BGBl. 1994, I S. 2866), stupio na snagu 19. 10. 1994. i 01. 01. 1999. posljednji put izmijenjeno zakonom od 15. 07. 2024. (BGBl. 2024, I, Nr. 236).
2. Ovršni zakon, Narodne novine, br. 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17, 131/20 i 114/22, 06/24
3. Stečajni zakon, Narodne novine, br.71/15, 104/17 i 36/22, 27/24
4. Zakon o izvanparničnom postupku, Narodne novine, br. 59/23
5. Zakon o obveznim odnosima, Narodne novine, br. 35/5, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18, 126/21, 114/22 i 156/22, 155/23
6. Zakon o parničnom postupku, Narodne novine, br. 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22, 155/23
7. Zakon o trgovačkim društvima, Narodne novine, br. 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15, 40/19, 34/22, 114/22 i 18/23, 130/23
8. Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, Narodne novine, br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 143/12, 152/14, 81/15, 94/17
9. Pravilnik o obliku i sadržaju obrazaca na kojima se podnose podnesci u predstečajnom i stečajnom postupku, Narodne novine, br. 67/19, 54/22, 39/24
10. Pravilnik o vrsti i visini naknade troškova Financijske agencije u predstečajnom postupku i o visini naknade troška financijske agencije za podnošenje prijedloga za otvaranje stečajnog postupka, Narodne novine, br. 106/15, 54/22

8.2. Sudske odluke

1. VTSRH, PŽ-542/01 od 17. srpnja 2001., odluka je objavljena u knjizi: Čuveljak Jelena, Komentar Stečajnog zakona, Narodne novine, Zagreb 2018.
2. VTSRH, PŽ-684/03 od 25. travnja 2006., dostupno na www.iusinfo.hr, posjećeno dana 24. lipnja 2024.
3. VTSRH, PŽ-1671/05 od 03. listopada 2006., dostupno na www.iusinfo.hr, posjećeno dana 24. lipnja 2024.
4. VTSRH, PŽ-5927/06 od 25. listopada 2006., dostupno na www.iusinfo.hr, posjećeno dana 24. lipnja 2024.
5. VTSRH, PŽ-4928/06 od 28. studenog 2006., Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, Broj 13, Tiskara Znanje 2007.
6. VTSRH, PŽ-6838/06 od 09. siječnja 2007., dostupno na www.iusinfo.hr, posjećeno dana 24. lipnja 2024.
7. VTSRH, PŽ-1226/07 od 21. ožujka 2007., dostupno na www.iusinfo.hr, posjećeno dana 24. lipnja 2024.
8. VTSRH, PŽ-2707/07 od 11. srpnja 2007., dostupno na www.iusinfo.hr, posjećeno dana 24. lipnja 2024.
9. VTSRH, PŽ-1292/05 od 19. prosinca 2007, dostupno na www.iusinfo.hr, posjećeno dana 24. lipnja 2024.
10. VTSRH, PŽ-4349/07 od 31. siječnja 2008., dostupno na www.iusinfo.hr, posjećeno dana 24. lipnja 2024.
11. VTSRH, PŽ-5101/08 od 27. kolovoza 2008., odluka je objavljena u knjizi: Čuveljak Jelena, Komentar Stečajnog zakona, Narodne novine, Zagreb 2018.
12. VTSRH, PŽ-42/09 od 17. veljače 2009., dostupno na www.iusinfo.hr, posjećeno dana 24. lipnja 2024.
13. VTSRH, PŽ-9482/13 od 26. studenog 2013., dostupno na www.iusinfo.hr, posjećeno dana 24. lipnja 2024.
14. VTSRH, PŽ-35/14 od 21. siječnja 2014., dostupno na www.iusinfo.hr, posjećeno dana 24. lipnja 2024.
15. VTSRH, PŽ-1419/14 od 26. veljače 2014., dostupno na www.iusinfo.hr, posjećeno dana 24. lipnja 2024.
16. VTSRH, PŽ-5215/2017 od 03. listopada 2017., dostupno na www.iusinfo.hr, posjećeno dana 24. lipnja 2024.

17. VTSRH, PŽ-7043/2017 od 30. studenog 2017, objavljeno u *Čuveljak Jelena*, Komentar Stečajnog zakona, Narodne novine, Zagreb 2018.
18. VTSRH, PŽ-6684/2018 od 05. prosinca 2018., dostupno na www.iusinfo.hr, posjećeno dana 24. lipnja 2024.
19. VTSRH, PŽ-7072/2019 od 11. prosinca 2019., dostupno na www.iusinfo.hr, posjećeno dana 24. lipnja 2024.
20. VTSRH, PŽ-93/2020 od 12. veljače 2020., dostupno na www.iusinfo.hr, posjećeno dana 24. lipnja 2024.
21. VTSRH, PŽ-3360/2020 od 12. kolovoza 2020., dostupno na www.iusinfo.hr, posjećeno dana 24. lipnja 2024.
22. Trgovački sud u Zagrebu, St-337/2019, 23. lipnja 2020., dostupno na www.iusinfo.hr, posjećeno dana 24. lipnja 2024.

9. LITERATURA

1. *Balažić Vladimir*, Vpliv stečajnega postopka na pravdni postopek, *Odvetnik*, vol. 59, 2013., br. 3, str. 8.-11.
2. *Barbić Jakša* (ur.) *Hrvatsko insolventijsko pravo*, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb, 2014.
3. *Bodul Dejan*, Analiza Nacrta novele Stečajnog zakona iz 2022.: još jedne (reformske ili kozmetičke) izmjene?, 2022., dostupno na <https://www.iusinfo.hr/strucni-clanci/analiza-nacrta-novele-stecajnog-zakona-iz-2022-jos-jedne-reformske-ili-kozmeticke-izmjene>, posjećeno dana 24. lipnja 2024.
4. *Bodul Dejan*, Apologija novom hrvatskom insolventijskom pravu, *Financije i pravo*, vol. 4, 2016., br.1, str. 31.-58.
5. *Bodul Dejan, Vuković Ante*, (Još jedna) reforma stečajnog zakonodavstva – funkcionalizacija stečajno pravne zaštite ili placebo efekt?, *Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci*, vol. 36, 2015., br. 1, str. 181.-212.
6. *Bodul Dejan*, Pluralitet ciljeva stečajnog postupka, *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu*, vol. 54, 2017., br. 3, str. 587.-613.
7. *Bodul Dejan, Ružić Emina*, Pravni položaj kreditnih institucija kao privilegiranih vjerovnika, *Zbornik radova veleučilišta u Šibeniku*, vol. 17, 2023., br. 1-2, str 65-80.
8. *Bodul Dejan, Čuveljak Jelena, Nakić Jakob*, Prolegomena o hrvatskom insolventijskom pravu od ulaska u Europsku uniju, *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Nišu*, vol. 84, 2019., br. 84, str. 133.-149.
9. *Bodul Dejan*, Uz nacrt stečajnog zakona: treba li onemogućiti pripajanje trgovačkim društvima koja su na „pragu stečaja“, *Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci*, vol. 43, 2022., br. 3., str. 915.-933.
10. *Cepec Jaka*, Ogledalo slovenskega insolvenčnega prava: Pravno-empirična analiza učinkovitosti insolvenčnih postopkov nad gospodarskimi družbami v Sloveniji, Univerza v Ljubljani, Ekonomska fakulteta, Ljubljana, 2016.
11. *Čuveljak Jelena*, Komentar Stečajnog zakona, *Narodne novine*, Zagreb, 2018.
12. *Čuveljak Jelena*, Moguća konkurencija postupka predstečajne nagodbe i stečajnog postupka, u knjizi: *Barbić Jakša* (ur.) *Hrvatsko insolventijsko pravo*, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb, 2014., str. 129.-148.

13. *Čuveljak Jelena*, Prijava tražbina u stečajnom postupku, dostupno na http://www.sudacka-mreza.hr/doc/sr/radovi/Jelena_Cuveljak_-_Prijava_trazbina.pdf, posjećeno dana 24. lipnja 2024.
14. *Dika Mihajlo*, Insolventijsko pravo, Pravni fakultet Zagreb, 1998.
15. *Dika Mihajlo*, Naplata tražbina u stečaju-neka aktualna pitanja, u knjizi: Koprivčić Z. (ur.), Zaštita vjerovnika i stečajni postupak: problemi solventnosti i likvidnosti, ugovorni odnosi, blokada računa i zatezne kamate, naplata tražbina u stečaju, Zagreb, TEB-poslovno savjetovanje, 2000., str. 148.-178.
16. *Eraković Andrija*, Novo uređenje pravnog položaja vjerovnika stečajnog dužnika, u knjizi: Dika Mihajlo (ur.), Treća novela stečajnog zakona, Narodne novine d.d., Zagreb, 2003., str. 99.-144.
17. *Garašić Jasnica*, Najznačajnije novine Stečajnog zakona iz 2015. godine, Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, vol. 38, 2017., br. 1, str. 138.-186.
18. *Garašić Jasnica*, Sudsko ukidanje odluke skupštine vjerovnika u stečajnom postupku, Zbornik radova s V. međunarodnog savjetovanja „Aktualnosti građanskog procesnog prava-nacionalna i usporedna pravnoteorijska i praktična dostignuća“, Sveučilište u Splitu, Pravni fakultet Split, 2019., str. 311.-354.
19. *Garašić Jasnica*, Završna dioba u stečajnom postupku, Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta Rijeka, vol. 28/1991, 2007., br. 1, str. 1.-32.
20. *Grbić Sanja, Bodul Dejan, Čuveljak Jelena*, Neka pitanja problematike razumnog roka u stečajnom postupku, Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, vol. 39, 2018., br. 1, str. 479.-506.
21. *Hrastinski Jurčec Ljiljana*, Tijela stečajnog postupka, u knjizi: Reforma hrvatskog insolventijskog prava-novi Stečajni zakon, Inženjerski biro, Zagreb, 2015., str. 157.-201.
22. *Koprivčić Zvonko (ur.)*, Zaštita vjerovnika i stečajni postupak: problemi solventnosti i likvidnosti, ugovorni odnosi, blokada računa i zatezne kamate, naplata tražbina u stečaju, TEB-poslovno savjetovanje, Zagreb, 2000.
23. *Ljubenko Mićo*, Novi predstečajni postupak, Odvjetnik, 2015., br. 9-10, str. 15.-21., dostupno na https://www.hok-cba.hr/wp-content/uploads/2021/09/odvjetnik_9-10_2015.pdf, posjećeno dana 24. lipnja 2024.
24. *Mustapić Jelena*, Stečajni postupak-potreba za njegovim postojanjem, vrste, razlozi i pokretanja, 2012., dostupno na <https://www.iusinfo.hr/strucni-clanci/stecajni-postupak->

potreba-za-njegovim-postojanjem-vrste-razlozi-i-pokretanje, posjećeno dana 24. lipnja 2024.

25. *Paić Ante*, Pravni položaj izlučnih vjerovnika u predstečajnom i stečajnom postupku, Zbornik radova Veleučilišta u Šibeniku, vol. 15, 2021., br. 3-4, str. 109-130.
26. *Plavšak Nina*, Zakon o finansičnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju, GV Založba, Ljubljana, 2008.
27. *Sajter Domagoj, Hudeček Lana*, Temeljni pojmovi i nazivi stečajnoga prava, Rasprave instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje, vol. 35, 2009., str. 309.-332.
28. *Schönfelder Bruno*, Ekonomska analiza zakona o stečaju, Financijska teorija i praksa, Institut za javne financije, vol. 26, 2002., br. 3, str. 675.-690.
29. *Šimundić Mladen*, Stečajni postupak u praksi, Sudačka mreža, dostupno na <http://www.sudacka-mreza.hr/doc>, posjećeno dana 24. lipnja 2024.
30. *Tomas Živković Ivana, Bodul Dejan, Tomas Nataša*, Pitanja pravnog transplantiranja stečajnog zakonodavstva: Kolizija pravne tradicije i ekonomskih čimbenika, Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilište Rijeka, vol. 35, 2014., br. 2, str. 555.-595.
31. *Treščec Vladimir, Vrljić Darko*, Novi Stečajni zakon s primjerima obrazaca za praktičnu primjenu (napomenama uz praktične primjere), sudskom praksom, bilješkama i zbirkom propisa, Vizura, Zagreb, 2015.
32. *Triva Siniša, Dika Mihajlo*, Građansko parnično procesno pravo, Narodne novine, Zagreb, 2004.
33. Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, Izbor odluka Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske, Tiskara Znanje, 2007, br. 13.
34. *Vukelić Mario*, Dioba stečajne mase i prenošenje neunovčene stečajne mase na vjerovnike, dostupno na <https://sudovi.hr/sites/default/files/dokumenti/2019-10/dioba.pdf>, posjećeno dana 24. lipnja 2024.
35. *Vuković Ante*, Pouzdanost kriterija za pokretanje stečajnog postupka, dostupno na <https://www.iusinfo.hr/strucni-clanci/pouzdanost-kriterija-za-pokretanje-stecajnog-postupka>, posjećeno dana 24. lipnja 2024.